

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 — ΤΗΛ. 27.689 | 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1961 | ΑΡΙΘ. 1

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παναγιώτατε και θεϊότατε 'Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικῆ Πατριάρχᾳ, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἀδελφε ἡμῶν και συλλειτουργεῖ Κύριε 'Αθηναγόρα, τὴν 'Υμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασταζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

'Ανέτειλαν και αἰθίς αἱ χαρμόσυνοι ἐορταὶ τῆς εὐσεβείας ἡμῶν, καθ' ἃς ὁ γεννώμενος ἐκ Παρθένου Θεῖος τῆς 'Εκκλησίας Δομητῶ χαρίζεται χαρὰν ἐνθεον τοῖς ἐπὶ γῆς. Ἡ τοῦ Χριστοῦ γέννησις εἶναι γεγονός περιλαμπέστερον και φανότερον μεταξὺ τῶν γεγονότων τῆς θείας οἰκονομίας, και διὰ τοῦτο χαρμόσυνοι ἀκούονται αἱ φωναὶ τῶν πιστῶν, εἰς εὐγνωμοσύνην ἐκ τῆς λυτρώσεως ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἁμαρτίας και κτήσεως τῆς ἐν Κυρίῳ υἰοθεσίας.

Τὸ μέγεθος και ἡ ἀξία τῶν μεγάλων τούτων ἐορτῶν ἀπαιτοῦσιν ὄχι μόνον τοὺς ἀνθρωπίνους αἶνους, ἀλλὰ κυρίως τὸν διαπρύσιον ἀγγελικὸν ὕμνον «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ και ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14). Καὶ ὄντως ἀπ' οὐρανοῦ ὁ Σωτὴρ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, ἵνα ἡμᾶς τέκνα χάριτος και εὐλογίας καταστήσῃ, καταλλάξῃ τῷ Θεῷ και Πατρὶ, καταλύσῃ τοῦ φραγμοῦ τὸ μεσότοιχον και παράσῃ ἡμῖν τὴν χάριν, ὅπως κατοπτρεύομεν τοῦ Θεοῦ τὴν λαμπρότητα. Θεῖα ὄντως και μεγάλα και τέλεια τὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δωρήματα, ὥστε τὸν ἀγγελικὸν και αἰθίς νὰ ψάλλωμεν ὕμνον, ὡς προεπωδέστερον αἶνον

εἰς εὐφημίαν τῆς μεγαλωσύνης και δόξης τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἀναρχος ὢν κατὰ τὸν Πατέρα, γεννᾶται ἀπειράνδρως ἐκ τῆς Θεοτόκου, Παρθένου φυλάττει τὴν τίκτουςαν εἰς σημεῖον τῆς ἑαυτοῦ παντοδυναμίας και διὰ τῆς παραδόξου αὐτοῦ γεννήσεως μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἑαυτοῦ θεότητος.

Τοῦ Κυρίου ἐνανθρωπήσαντος και ἐπὶ γῆς ἀναστραφέντος, τίς δὲν ὀφείλει νὰ ἀποβῆ οὐράνιος, και νὰ ὑψωθῆ ἀπὸ τῆς γῆς τῇ ἀρετῇ; Αὐτοῦ ἐκ Παρθένου γεννηθέντος, τίς δὲν ὀφείλει νὰ ἐνδυθῆ τὴν ἀγνότητα και νὰ περιβληθῆ τὴν σωφροσύνην; Τοῦ Θεοῦ ταπεινωμένου και τοῖς ῥάκεσι σπαργανουμένου, τίς δὲν ὀφείλει νὰ ἐγκολπωθῆ τὴν ταπεινώσιν, πλουτῶν δι' αὐτῆς τὴν ἐν Χριστῷ δόξαν και τιμὴν; Ἀπεργασώμεθα και ἡμᾶς αὐτοὺς ἀξιῶν τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ και προσερχόμενοι μετὰ τῶν μάγων, ἃς προσφέρωμεν τῷ σαρκωθέντι Θεῷ ἀντὶ χρυσοῦ, λιβάνου και σμύρνης τὴν στερότητα τῆς πίστεως, ψυχῆς τὴν λαμπρότητα, τὴν εὐωδίαν τῶν ἐναρέτων πράξεων.

Ὅθεν, προσκυνοῦντες μετὰ πίστεως και συντριβῆς ψυχῆς τὸν κατελλόντα ἀπ' οὐρανοῦ Κύριον, δεόμεθα Αὐτοῦ, ὅπως ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτοὺς ἀξιοῦται, ὡς οἱ μάγοι και οἱ ποιμένες, νὰ δοξολογῆ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Χριστόν, διακυβερονᾶ δὲ τὴν θεόθεν πιστευθεῖσαν Αὐτῇ 'Εκκλησίαν ἐν υἰείᾳ και δυνάμει Θεοῦ.

Τοῦ σωτηρίου δὲ ἔτους ἐπὶ θύραις εὐρισκομένου, δεόμεθα ἅμα τοῦ καιροῦς και χρόνου ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ θεμένου, ἵνα και τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἡ Ὑμετέρα περισπούδαστος Παναγιότης διέλθῃ ἐν πάσῃ Θεοῦ εὐλο-

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως.

Ο

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Π ρ ὄ ς

**Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.**

«Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ
καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ» (Ματθ. β', 2).

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ἡ ἄπειρος ἀγαθότης καὶ πρόνοια τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον διαλάμπει καὶ πάλιν εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἱερᾶς ἑορτῆς τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ.

Μία εὐλογημένη εὐκαιρία δίδεται κατὰ τὴν σημερινὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, διὰ τὴν ἀναπολήσει κάθε εὐσεβῆς ψυχὴ τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἀνεξιχνίαστον μυστήριον τῆς λυτρώσεως τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ Του.

Ὡς μία χάρις καὶ δωρεὰ τοῦ Δημιουργοῦ πρὸς τὸ πλάσμα του ἀνέτειλε καὶ πάλιν ἡ ἐόρτιος αὕτη ἡμέρα, ἡ ὁποία συνδέει τὸ παρελθὸν μετὰ τοῦ παρόντος καὶ ἐπεκτείνεται προκαταβολικῶς εἰς τὸ ἀόριστον μέλλον, καὶ ἀνακηρύττει, ὅτι «Ἰη-

γία καὶ χάριτι καὶ ἐνδυναμώσει πνεύματος ἐπ' ἀγαθῶν συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις, κατασπαζόμενοι καὶ αὐθις τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν

Χριστούγεννα τοῦ σωτηρίου ἔτους α' λξ'

Ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ ὅλων πρόθυμος

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, Πρόεδρος.

Ὅμοια Γράμματα ἐστάλησαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς Ὁρθόδοξους Πατριάρχας καὶ τοὺς Προέδρους τῶν Ὁρθόδοξων Ἀutoκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

σοὺς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας».

Τὰ ὑπερφυᾶ γεγονότα τῆς Βηθλεὲμ ἀπηχοῦν εἰς πᾶσαν Χριστιανικὴν ψυχὴν τὴν αἰωνίαν πραγματικότητα, ὅτι «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός», ὅτι «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» καὶ ἐνηθρώπησεν «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν», ὅπως ὁμολογοῦμεν εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς πίστεως ἡμῶν.

Μίαν νοεράν καὶ πανίερρον ἀναπαράστασιν, μετὰ λαμπρῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, ἐπιτελοῦμεν σήμερον τοῦ ὑψίστου γεγονότος τῆς Γεννήσεως τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως οἱ μάγοι, ὅτι «εἶδομεν αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ», καὶ ἰδοὺ «ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ».

Καὶ ὅμως, ἀφαντάστως περισσότερα εἶδομεν ἡμεῖς, ἀπὸ ὅσα εἶδον τότε οἱ μάγοι, διότι ἡμεῖς ἐπὶ πλέον ἐπληροφορήθημεν τὴν ἐνδοξον καὶ εὐεργετικὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεὲμ, ἐπὶ δύο χιλιάδας ἔτη μέχρι σήμερον, καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν νίκην καὶ τὸν θρίαμβον αὐτῆς ἐναντίον τῶν ἀρχῶν τοῦ σκότους, τῆς πλάνης καὶ τῆς φθορᾶς.

Εἶδομεν τὴν ἄπλετον καὶ ἄσβεστον λαμπρότητα τοῦ φωτὸς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου Του καὶ ἐγνωρίσαμεν τὴν ἀκατακλιτικὴν χάριν καὶ δύναμιν τῆς θείας διδασκαλίας Του. Εἶδομεν καὶ ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, μένων καὶ ζῶν ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὸ θεῖον θέλημα Του ποιῶν, εὐρίσκεται εἰς μίαν διαρκῆ ἀνατολήν ἁγιότητος, ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ εὐσεβείας πρὸς τὸν Θεόν, μακρὰν τοῦ σκότους τοῦ πνευματικοῦ καὶ μακρὰν τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔργα καὶ ἐφευρήματα τοῦ Σατανᾶ.

Ἦλθομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, οἱ ὁ-

δοιπόροι τῆς παρουσίας ζωῆς, διὰ νὰ προσκυνήσωμεν τῷ γεννηθέντι Χριστῷ καὶ νὰ προσκομίσωμεν εἰς Αὐτὸν τοὺς πνευματικούς τῆς ψυχῆς ἡμῶν θησαυρούς, ἥτοι τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν λατρείαν ἡμῶν καὶ τὴν ἀκλινῆ καὶ βεβαίαν πίστιν ἡμῶν.

Ἀφίνοντες πᾶσαν πολυτάραχον φροντίδα καὶ ἀπορρίπτοντες πᾶσαν ἐφάμαρτον καὶ ματαίαν σκέψιν, αἰσθανόμεθα σήμερον ἀγαλλίασιν καρδίας καὶ ψυχῆς, καὶ προσπίπτομεν πρὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Σωτῆρος ἡμῶν, ὡς οἱ ἀπλοῖκοι ποιμένες τῆς Βηθλεέμ. Ἀσπαζόμεθα τὴν φάτνην καὶ περιπτυσσόμεθα τὸ θεῖον Βρέφος, «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» ψάλλοντες, ἐν συντριβῇ μὲν καρδίας δι' ὅσα ἐπταίσαμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ἐν ἀγαλλιάσει δὲ ψυχῆς διὰ τὸ ἄπειρον τοῦ Κυρίου ἔλεος, τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν γῆν ἢ θεία ἐνσάρκωσις Του.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἀντὶ νὰ προσκυνοῦν τὸν Λυτρωτὴν Κύριον, λατρεύουν τὰ ὑλικά πράγματα τοῦ κόσμου τούτου καὶ σκέπτονται καὶ πολιτεύονται ὄχι ὅπως ἀπαιτεῖ ὁ Θεός, καὶ ἐργάζονται ἀντιθέτως πρὸς τὴν θεϊαν ἐντολὴν τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ ρυθμίζουν τὴν ζωὴν τῶν λαῶν καὶ τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν κρατῶν ἐν πνεύματι ἀνθρωπίνων ἐσφαλμένων ἀρχῶν, καὶ διακινεῖται βαναύσως πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν Του.

Ἀναμφισβητήτως ὅμως ὁ ἄρχων τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἡ ἀστείρευτος πηγὴ τῆς πραγματικῆς εὐημερίας ἐνὸς ἐκάστου καὶ ὅλων ὁμοῦ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, τὸν ὁποῖον, ἀτυχῶς, δὲν ἐδέχθη ἀκόμη εἰλικρινῶς ὅλη ἡ ἀνθρωπότης ὡς τὸν μόνον δυνάμενον νὰ σώσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν περιπέτειῶν καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς.

Αὕτῃ δὲ εἶναι καὶ ἡ μοναδικὴ αἰτία τῶν ἀτελεσιγῶν ἀνησυχιῶν καὶ ἀγωνιῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν τῆς γῆς. Ἐφ' ὅσον ἐξακολουθεῖ ὁ κόσμος νὰ ἀποφεύγῃ τὴν πραγματικὴν προσκύνῃσιν καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴν λατρείαν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν, θὰ

περιπλανᾶται καὶ θὰ βασανίζεται ἀνὰ τοὺς τόπους τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων καὶ θὰ μένη ἀνικανοποίητος εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ πραγματικῶς καλοῦ καὶ ὠφελίμου, καὶ δὲν θὰ ἐπιτύχῃ ποτὲ τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς βραχείας ἐπιγείου ζωῆς. Ἄς μὴ πλανώμεθα, διότι οὔτε τὰ διεθνῆ συνέδρια, οὔτε οἱ ἐξοπλισμοί, οὔτε οἱ πύραυλοι θὰ σώσουν τὴν ἀνθρωπότητα. Μόνον ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ φῶς, ἡ ζωὴ, ἡ ἀλήθεια, ὁ διδάσκαλος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς, θὰ σώσῃ ἅπαντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ ὀλέθρου.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Διὰ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν εὔρομεν τὴν ἀλήθειαν, ἐγνωρίσαμεν τὸν ἐπὶ γῆς ὑψηλὸν ἡμῶν προορισμόν, ἐλάβομεν χάριν ἀντὶ χάριτος, καὶ ἔχομεν τὴν ἀναφαίρετον χαρὰν καὶ ἀνήκομεν εἰς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν Του. Ἄς προσκυνώμεν λοιπὸν Αὐτὸν ἐν ἀφοσίωσει καὶ ἄς δεικνύωμεν τὴν πρὸς Αὐτὸν πίστιν ἡμῶν διὰ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, καὶ ἄς ὁμολογῶμεν τὴν πίστιν ἡμῶν ὑπερηφάνως ἐνώπιον τῶν ποικίλων ἐχθρῶν αὐτῆς καὶ ἐνώπιον τῶν νοθευόντων τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν ἡμῶν.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Χριστοῦ καὶ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος ἔστωσαν ἐπὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν, ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ ἐπὶ πάντα ὑμᾶς. Ἀμήν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν
τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1960

† Ὁ ΑΘΗΝΩΝ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Πάντων ὑμῶν εὐχέτης πρὸς Κύριον.

ΣΗΜ. Ἡ παροῦσα Ἐγκύκλιος ἀνεγνώσθη, ἀντὶ κηρύγματος, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τῆς θείας Λειτουργίας τῶν Χριστουγέννων.

«Πεφυτευμένος ἐν αὐλαῖς ταῖς τοῦ Κυρίου σου, τὰς σὰς ὁσίους ἀρετὰς τερπνῶς ἐξήνησας, καὶ ἐπλήθυνας τὰ τέκνα σου ἐν ἐρήμῳ, τῶν δακρύων σου τοῖς ὄμβροισι ἀρδευόμενα, ἀγελάρχα τοῦ Θεοῦ θεῶν ἐπαύλων· ὅθεν κράζομεν· Χαίροις πάτερ Θεοδοσίε»

(Κοντάκιον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου).

Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἔτει 1961

Μετὰ χαρᾶς πάντες ὑπεδέχθημεν τὴν ἀνατολήν τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ.

Ἡ χρηστότης καὶ ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ χαρίσῃ πρὸς πάντας ἡμᾶς τὸ μέγα δῶρον, τὴν ζωὴν, καὶ τόσα ἄλλα ἀγαθὰ, ὥστε νὰ ἀξιωθῶμεν καὶ ἐφέτος νὰ χαυρετίσωμεν τὴν ἔλευσιν τοῦ νέου ἔτους 1961.

Τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον διέρρησε, ἀνήκει ἤδη εἰς τὸ παρελθὸν καὶ τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον ἀνέτειλε, ἀποτελεῖ ἄγνωστον ἀκόμη καὶ ἀκαθόριστον μέλλον.

Τὸ ἔτος, τὸ ὁποῖον ἐπέρασεν, ἀφήνει κληρονομίαν, ταραχάς, ἀναστατώσεις, συγκρούσεις καὶ διάφορα δεινά, εἰς διαφόρους φυλὰς καὶ ομάδας ἀνθρώπων, δὲν γνωρίζομεν δὲ τί τὸ νέον ἔτος προοιωνίζει. Ἄραγε θὰ ἐπέλθῃ χαλάρωσις τῆς διεθνοῦς ἐντάσεως; Ἄραγε θὰ ἡρεμήσωμεν ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ πολέμου καὶ ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς πολέμου; Ἄραγε θὰ διαρρεύσῃ εἰρηνικὸς ὁ νέος ἐνιαυτός; Ἄραγε θὰ ἀποδοθῇ δικαιοσύνη καὶ ἔλευθερία εἰς τοὺς λαούς, οἱ ὁποῖοι δυναστεύονται ὑπὸ διάφορα προσχήματα, ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἰσχυροὺς τῆς γῆς; Περὶ ὧλων αὐτῶν μὲ ἀγωνίαν διερωτῶνται πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἄπλοῖ καὶ οἱ μέσοι καὶ οἱ διανοούμενοι. Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις εἰς αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα δὲν ἔρχεται εὐκόλος, διότι οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ἔμαθον νὰ ἐφαρμόζουν τὴν θεῖαν ἐντολήν τῆς δικαιοσύνης. Δὲν θέλουν νὰ εἶναι εἰλικρινεῖς μεταξὺ των. Ἰκανοποιῶνται μὲ τὴν ἄτονον πίστιν εἰς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη καὶ εὐρίσκονται μακρὰν ἀπὸ τὰ πραγματικὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα εἶναι πλήρη, εἶναι αὐτοδύναμα, εἶναι κατευθυντικά, εἶναι ἀποτελεσματικά, εἶναι συγχρόνως θεῖα καὶ ἀνθρώπινα καὶ τέλος τελεσφόρα καὶ αἰώνια.

Τὸ χειρότερον δὲ πάντων εἶναι, ὅτι μεγάλη ὁμὰς ἀνθρώπων πολεμεῖ μὲ ὄλας τῆς τὰς δυνάμεις τὰ χριστιανικὰ καὶ θέλει νὰ τὰ ἀντικαταστήσῃ μὲ τὸ ὕλιστικὸν φρόνημα καὶ τὰς ἡδονιστικὰς ἰδέας, αἱ ὁποῖαι δὲν ὀδηγοῦν εἰμὴ μόνον εἰς τὴν κατὰπτωσιν, εἰς τὴν ἐξαθλίωσιν ἢ εἰς τὴν ἀποχαλιναγώγησιν καὶ τὴν ἀποθνήωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος.

Κατὰ τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη ὁ ἄνθρωπος εἶναι πνευματικὴ ἐγκόσμιος ἀξία, ἡ ὁποῖα δὲν περιορίζεται οὔτε ἐξαντλεῖται εἰς τὸν πρόσκαιρον αὐτὸν κόσμον, ἀλλ' ἐπεκτείνεται εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἐνῶ κατοικεῖ τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ ζῆ εἰς τὴν γῆν αὐτήν, ὅμως εἶναι συγχρόνως καὶ οὐρανοπολίτης. Δηλαδή ἡ πίστις του εἰς τὸν

Θεὸν καὶ αἱ πράξεις του αἱ ἀγαθαὶ δὲν ὑπάρχουν μόνον, διότι πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ εἶναι κοινωνικός, ἐνεργητικός, δημιουργικός καὶ διότι πρέπει νὰ δημιουργῆ κλίμα ἐνεργητικόν, πνεῦμα φιλαλληλίας, κατάστασιν εὐημερίας διὰ τὸν ἑαυτὸν του, διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνόλου. Ἄλλ' ὑφίστανται ἡ πίστις καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀγαθὰ ἢ γενικώτερον ἢ χριστιανικὴ θεωρία καὶ ἢ πράξις ὡς αἰώνια ἀξία, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν αἰώνιαν ζωὴν ἀναλόγως τοῦ προσανατολισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔσχεν εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν κατὰ τὴν παρούσαν ζωὴν, πρὸς τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη, ὅπως αὐτὰ προκύπτουν ἐκ τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

Μόνον μὲ τοιαῦτα ὑψηλὰ ἰδανικὰ περὶ ἐνεργείας καὶ δράσεως, περὶ παρουσίας ζωῆς καὶ περὶ αἰωνίου, περὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ καὶ κατὰ λογικὴν προέκτασιν ἐν τῷ τελειότερῳ κόσμῳ, τοῦ μέλλοντος καὶ ἀτελευτήτου αἰῶνος, μόνον ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ὡς εἶναι αἱ τῶν χριστιανικῶν ἰδανικῶν δύνανται τὰ ἄτομα αἱ κοινωναὶ καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος, νὰ ὑπερεπείσῃ τῶν διαφόρων δεινῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς μαστίζουσιν, τοῦ ἄγχους περὶ τοῦ τι τέλεται ἢ ἐπιούσα καὶ τοῦ δικαίου καὶ τρομακτικοῦ φόβου ἐνὸς ἀτομικοῦ πολέμου.

Ὡς Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας εὐχομαι, ὅπως κατανοήσῃ ἡ ἀνθρωπότης τὴν ἀξίαν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν καὶ ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς πάντας καὶ ἰδιαίτερος τοὺς Ἕλληνας ἐκ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχόντου, τῶν κυβερνώντων ἀρχόντων καὶ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι τοῦ τελευταίου πιστοῦ, νὰ αἰσθανθῶμεν κατὰ τὸ ἔτος 1961 ἰσχυρὰν τὴν ζωογόνον αὐραν τῆς ἀναρριπίσεως τῶν χριστιανικῶν ἰδανικῶν.

ΤΟ «ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ»

εἶναι τὸ περιοδικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας. Ὅλον ἐν κερδίσει ἔδαφος χάρις εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ μεγάλην ποικιλίαν τῆς ὄλης του καθὼς καὶ εἰς τὴν ὥραιαν καὶ καλλιτεχνικὴν του ἐμφάνισιν. Ἡ ἐτησίαν συνδρομὴ παραμένει δραχ. 30. Συστήσατε τὸ «Χαρούμενο Σπίτι» εἰς κάθε σπίτι.

Ἐγγραφαί: Γραφεῖα Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰακίου 1 (Μονὴ Πετράκη) Ἀθῆναι ἢ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον μίαι Σταδίου-Δραγατσανίου 2 (Πλατεία Κλαυθμόνος).

Η ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ Κ. ΑΛΕΞΙΟΥ

Τὴν 26ην Δεκεμβρίου ἀφίκετο ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας, ἐρχόμενος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας κ. Ἀλέξιος, συνοδευόμενος ὑπὸ 14μελοῦς ἀντιπροσωπείας, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρουτίτσκης καὶ Κολόμνας κ. Πιτιρίμ, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου κ. Νικοδήμου, Διευθυντοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τοῦ Κοσμήτορος τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας Αἰδεσιμολογιατάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Ρουγίτσκι, τοῦ Πρυτάνεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Κιέβου Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας Αἰδεσιμολογ. κ. Ἀλεξίου Ὁστάπωφ, τῶν ἱερολογιωτάτων διακόνων κ. κ. Βλαδιμήρου Βλαδιμηρόφ καὶ Πέτρου Λομπάνωφ, τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ κ. Νικολάου Οὐσπένσκι, τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ κ. Μιχαήλ Ντομπρίνιν, τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου ἐπὶ τῆς ἀκινήτου ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ περιουσίας τοῦ Πατριαρχείου κ. Ἰβάν Βαρλάμωφ, τοῦ ἱατροῦ τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἀνατόλι Ἀλέξιεφ, τοῦ Ἀκολούθου Τύπου κ. Δημητρίου Κουζνίτζωφ, τοῦ διερμηνέως κ. Βίκτωρος Ἀλέξιεφ καὶ τοῦ ἀρχιθαλαμηπόλου τοῦ Πατριάρχου κ. Δανιήλ Ὁστάπωφ.

Εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπεδέχθησαν

τὸν Μακ. Πατριάρχην καὶ τὴν συνοδείαν αὐτοῦ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ὑδρας κ. Προκόπιος, Σάμου κ. Εἰρηναῖος, Ἀττικῆς κ. Ἰάκωβος καὶ Ἐδέσσης κ. Διονύσιος, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος, Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων, ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν Ὑπουργὸν Ὀρθοσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας Γεν. Διευθυντῆς Ὀρθοσκευμάτων κ. Βασ. Ἰωαννίδης, ὁ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου Βασιλικῆς Ἐπιτροπὸς Καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Καρμίρης, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Καψαμπέλης, ὁ ἐν Ἀθήναις ῥώσος πρεσβευτῆς κ. Σεργκέεβ, οἱ πρεσβευταὶ Ῥουμανίας, Οὐγγαρίας, Τσεχοσλοβακίας καὶ Βουλγαρίας. Εἰς τὸν ἀφιχθέντα ῥώσον Πατριάρχην ἀπέδωσε τὰς νενομισμένας τιμὰς ἄγχημα τῆς Β. Ἀεροπορίας.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης, κατελθὼν ἐκ τοῦ ἀεροπλάνου, ἀντήλλαξε θερμὸν ἀσπασμὸν μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου. Μετὰ ταῦτα ἐπεθεώρησε τὸ τιμητικὸν ἄγχημα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠσπασθη ἅπαντας τοὺς ὑποδεχθέντας αὐτὸν Ἑλληνας Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους. Ἐπίσης καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτὸν ῥώσοι ἱεράρχαι ἀντήλλαξαν ἀσπασμοὺς μετὰ τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων τῶν.

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος καὶ ἄλλοι ῥώσοι καὶ Ἕλληνες κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ.

Τὴν 1.50' μεσημβρινὴν ὁ Μακ. Πατριάρχης καὶ ἡ συνοδεία του μετὰ τῶν ὑποδεχθέντων αὐτῶν ἐφθασαν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπὸ τῆς μεσημβρίας πλήρης κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν ὡσαύτως παρευρίσκοντο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρ. Κοζάνης κ. Ἰωακείμ καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Κυπριανός. Ἡ ἄφιξις τοῦ Προκαθημένου τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας ἐχαιρετίσθη διὰ παρατεταμένων κωδωνοκρουσιῶν.

Ὁ Πατριάρχης, φέρων λευκὸν ἐπανωκαλύμμαχον καὶ ἀρχιερατικὸν μανδύαν, κατηθύνηθη εἰς τὸν δεσποτικὸν θρόνον τοῦ ναοῦ, περιστοιχούμενος ὑπὸ Ῥώσων καὶ Ἑλλήνων κληρικῶν, καὶ ἐχοροστάτησε τῆς δοξολογίας, ἣτις ἐψάλη εἰς ἑλληνικὴν καὶ Ῥωσικὴν γλῶσσαν. Πρὸ τοῦ τέλους τῆς Δοξολογίας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος προσεφώνησε τὸν Μακ. Πατριάρχην, εἰπὼν ἑλληνιστὶ τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Μετὰ βαθείας χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως πνευματικῆς ὑποδεχόμενοι ἐν τῷ πανσέπτῳ τούτῳ καθεδρικῷ Ναῷ τὴν Ὑμετέραν πεφιλημένην καὶ περισπούδαστον Μακαριότητα καὶ τὴν τιμημένην Συνοδείαν Ἀδτῆς, ἀπευθύνομεν Ὑμῖν ἐξ ὀνόματος τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ εὐαγοῦς Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τὸ «ὡς εὐ παρέστητε». Καὶ ἐπὶ τῇ εὐφροσύνῳ ταύτῃ ἐπισκέψαι ἀνεπέμψαμεν εὐχαριστήριον δοξολογίαν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ ἡμῶν, τῷ ἐπευλογήσαντι τὴν ἱερὰν πορείαν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τοὺς ἁγίους καὶ θεοβαδίστους Τόπους καὶ τὰ ἀρχαῖα ἑνδοξα Πατριαρχεῖα τῆς κατ' ἀνατολὰς Ὀρθοδοξίας, καὶ μάλιστα τὸ ἡγουμένον αὐτῆς Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἐκείθεν δέ, κατακολουθήσαντες τοῖς ἴχνεσι τοῦ μεγάλου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου, ἐφθάσατε αἰσίως εἰς τὸ κλεινὸν τοῦτο Ἄστυ, καὶ ἴστασθε τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπὸ τὸν ἱερὸν βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου, ὡς ἀπὸ αἰωνίου ἄμβωνος, ἐκπέμπεται πρὸς τὰ πέρατα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τὸ περὶ τοῦ «Ἀγνώστου Θεοῦ» θεσπέσιον ἀποστολικὸν κήρυγμα, ὡς καὶ τὸ περὶ ἀγάπης μήνυμα τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Ἀποστόλου πρὸς τοὺς Κορινθίους: «Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη». Τὰ τρία ταῦτα, καὶ μειζόνως ἡ ἀγάπη, συνδέουσι τὰς δύο ἀδελφὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν, τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὴν Ῥωσικὴν, καὶ διδάσκουσιν εἰς αὐτὰς οὐ μόνον τὸ εἰς Χριστὸν πιστεῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ Αὐτοῦ πάσχειν.

Ὡς ἐκ τούτου εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πρὸς τοὺς σεπτὰς Προκαθημένους τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κρατύνει τὴν κοινὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀναζωογονεῖ καὶ ἰσχυροποιεῖ τὴν χριστιανικὴν ἐλπίδα, σφρηγισθεῖ ἀκατάλυτον τὸν δεσμόν τῆς ἀγάπης καὶ συμπνοίας καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ καθιστᾷ ἀδιάρρηκτον τὴν μεταξὺ αὐτῶν ἐνότητα, οὕτω δὲ συνειδητοποιεῖ καὶ προβάλλει εἰς τὸν κόσμον τὸ μεγαλεῖον τῆς μᾶς, ἁγίας,

καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν. Καὶ ἀκριβῶς αἱ κοινὰ προσευχαὶ καὶ οἱ κοῖνοι ὕμνοι, οἱ ἀναπεμφθέντες εἰς διαφόρους γλώσσας πρὸς τὸν Πανάγαθον Θεὸν διαρκούσης τῆς προσκυνηματικῆς πορείας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, μαρτυροῦσι τὴν ἐν τῇ πίστει, τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ ἀγάπῃ ἐνότητα τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἣτις, ἡνωμένη ὑπὸ τὴν κεκτημένην τὰ κανονικὰ «πρεσβεία τῆς τιμῆς» ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, προύρισται νὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖον ὄλον ἐν τῷ σημερινῷ κόσμῳ, ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν φιλενωτικὸς ἀνεμος φαίνεται ὅτι ἤρξατο πνέων ἀνὰ τὰς διαφόρους Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὅθεν, «σπουδάζοντες τηρεῖν» τὴν ἀπαραίτητον ἐκκλησιαστικὴν ἐνότητα ἡμῶν, ὡς καὶ «τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἣτις ἐστὶ σύνδεσμος τελειότητος», χαιρετίζομεν γηθοσύνως καὶ αἰθῆς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἐδελπιστοῦντες ὅτι θὰ συντελέσῃ αὐτὴ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐνότητος καὶ αἰξῆσιν τῆς ἀγάπης καὶ προαγωγὴν τῆς συνεργασίας τῶν Ἀγιωτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῶν διορθοδόξων καὶ τῶν διαχριστιανικῶν ζητημάτων, ἐπ' ἀγαθῷ μὲν τῆς μᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, πρὸς δόξαν δὲ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος ἀντεφώνησεν, εἰπὼν Ῥωσιστὶ τὰ ἑξῆς:

Ἡ συνάντησις αὕτη μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος πληροῖ τὴν καρδίαν μου μὲ εὐλαβικὴν χαρὰν, ἣτις γίνεται ζωηροτέρα μὲ τὴν παρουσίαν πολλαρῶν καὶ εὐσεβῶν ἱεραρχῶν, κληρικῶν καὶ πιστῶν τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐδαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε καὶ διαβιβάσῃτε εἰς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἐδολογίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσίας, τὴν ἐκφρασίαν τῆς ἀδελφικῆς τῆς ἀφοσιώσεως. Ἡ παραμονὴ ἡμῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην πόλιν, ὅπου πρὸ 19 αἰώνων ἀντήχησε τὸ ἐμπνευσμένον κήρυγμα τοῦ Ἁγίου Παύλου, τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, εἶναι δι' ἡμᾶς πηγὴ βαθείας συγκινήσεως. Εἴμεθα βαθέως συγκινημένοι ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις, μὲ τὰς ὁποίας ὁ Ὀρθόδοξος Λαὸς τῆς Ἑλλάδος ὑποδέχεται τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἐρμηνεύομεν αὐτὰς τὰς ἐκδηλώσεις ὡς μίαν ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς μᾶς ἀδελφότητος, τῆς συγγενείας μᾶς ἐν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι μᾶς. Τοιαῦται ἐπαφαὶ μεταξὺ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπιτρέπον νὰ αἰσθανθῶμεν κατὰ τρόπον λαμπρὸν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία παντοῦ καὶ πάντοτε ὁμολογεῖ τὴν ἰδίαν πίστιν καὶ, ἐνῶ εἶναι διεσπασμένη εἰς ὄλον τὸν κόσμον, κατοικεῖ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ἓνα καὶ μόνον οἶκον. Ἡ ἐνότης τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ἀποκτᾷ εἰς τὰς ἡμέρας μᾶς ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ἡ ἐνότης αὕτη εἶναι ἀπαραί-

1 'Ιταουορβλου 1961, 'Αοιθ. 1

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

‘Ο Μοο. Πατριάρχης Μόοσας κ. ‘Αλέξιος και ό Μοο. ‘Αρχιεπίοκοπος ‘Αθηνών κ. Θεόκλητος.

τητος εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς συμφιλίωσης, εἰς τὸ ὁποῖον καλοῦνται παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Τὸ καθήκον των εἶναι νὰ συμβάλουν δραστηρίως διὰ τῆς ὑψηλῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀρχῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς μιᾶς εὐλογημένης εἰρήνης. Γνωρίζομεν τὸν πλοῦτον τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς θεολογικῆς σοφίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἐκκλησίαι μας εἶχον συνεργασθῆ καὶ εἶχον ἀλληλοβοηθηθῆ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεολογικῶν ἐπιστημῶν. Κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ἀποκαχιστοῦν καρποφόρους ἐπαφὰς μεταξὺ των. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἤλθομεν ἐδῶ μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ ἐπικοινωνία αὕτη θὰ καταστῆ στενωτέρα διὰ τὸ καλὸν τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ στέψῃ μὲ ἐπιτυχίαν τὴν ἔμπνευσίν μας νὰ συμβάλωμεν, ἐν πνεύματι Χριστιανικῆς εὐσεβείας, εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς ἀνθρωπότητος».

Τερματισθείσης τῆς Δοξολογίας περὶ τὴν 2.45' μ.μ. ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος μετὰ τῆς συνοδείας του, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν ξεναγῶν του, κατηρθύνθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Πεντελικόν» Κηφισιάς, ἔνθα καὶ κατέλυσε.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος ἐδέχθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Ἰακώβου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μακ. Πατριάρχης ἐπεσκέφθη εἰς τὴν Σοβιετικὴν Πρεσβείαν τὸν ῥῶσον πρεσβευτὴν κ. Σεργκέεβ.

Τὴν ἐσπέραν παρετέθη ἐπίσημον δεῖπνον εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Πατριάρχου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν, πλὴν τῶν ὑποδεχθέντων αὐτὸν Μητροπολιτῶν, Καθηγητῶν καὶ ἐπιστήμων, οἱ Σεβ. Μητροπολιταὶ Κορινθίας κ. Προκόπιος, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνός, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασ. Βέλλας καὶ ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἄνδρ. Φυτράκης.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος ἤγειρε θερμὴν πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Ῥώσου Πατριάρχου καὶ τῆς ἀκολουθίας του, εἰπὼν μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἀναμφιβόλως αἱ ἐπισκέψεις τῶν Προκαθημένων τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπιτυγχάνουσι μεγαλυτέραν καὶ στενωτέραν σύσφιγξιν καὶ ἰσχυροποίησιν τῶν πνευματικῶν δεσμῶν μεταξὺ αὐτῶν. Πιστεύομεν, ὅτι αἱ κρίσιμοι ἱστορικαὶ στιγμαί, τὰς ὁποίας διερχόμεθα, ἐπιβάλλουσι τὴν συνένωσιν τῶν ὀρθοδόξων πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν στενωτάτην συνεργασίαν πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν προκαθημένην μεγάλην Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἀντιμετώπισιν καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων διορθοδόξων καὶ διαχριστιανικῶν προβλημάτων τοῦ παρόντος. Εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι τοιαῦται βάσεις συνεργασίας θὰ ἐτέθησαν ἤδη κατὰ τὰς συνομιλίας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος μετὰ τοῦ

Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Ἀθηναγόρου καὶ τῶν ἄλλων Ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἄς εὐλογῇ καὶ κατευθύνῃ τὰς προσπάθειάς ταύτας τῶν σεπτῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Εὐχαριστῶ λοιπὸν Ὑμᾶς Μακαριώτατε, ὡς καὶ τὴν περὶ Ὑμᾶς Σύνοδον, διὰ τὴν ἐπίσκεψίν Σας ταύτην, καὶ διὰ τὴν χαρὰν, τὴν ὁποῖαν αὕτη προσέθεσεν εἰς τὴν χαρὰν μας τῶν Χριστουγέννων. Ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν καὶ διὰ τὴν θερμὴν φιλοξενίαν, τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς τὴν ἐν ἔτει 1958 ἐπισκεψαμένην τὴν Ῥωσίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀντιπροσωπείαν ἡμῶν, μέλη τῆς ὁποίας παρακάθηται ἐν τῇ τραπέζῃ ταύτῃ. Εὐχομαι δὲ ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάτῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ὑγείᾳ ἀδιαπτώτῃ πρὸς συνέχισιν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν αὐτῆς καθηκόντων ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ῥωσικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἧς τόσον ἐπαξίως προΐσταται, ὡς καὶ ἅπασαν τὴν σεβασμίαν αὐτῆς Ἱεραρχίαν, τὸν εὐαγγῆ Κλήρον καὶ τὸν εὐσεβῆ καὶ φιλόχριστον ῥωσικὸν λαόν».

Ὁ ῥῶσος Πατριάρχης, ἀντιφωνῶν εἰς τὴν πρόποσιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Ἐκτελῶν προσκείμενον εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἔφθασα εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου ἐδίδαξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ἐπὶ τὰ ἴχνη του πορευόμεθα. Εἰς τὴν χώραν σας οἱ λίθοι ὁμολογοῦν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία ἐγκαιρῶς ἀνεγνώρισε τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ χαίρει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν της.

Ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ἡ ἐνότης τῶν Ἐκκλησιῶν μας μὴ περιορισθῆ μόνον εἰς τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς ἱερὸς κανόνας, ἀλλὰ ἀναπτυχθῆ εἰς ἐπιστημονικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς ἐπαφὰς καὶ ἀνταλλαγὰς παραγόντων ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν. Αἱ ἐπαφαὶ αὗται πολὺ θὰ συντελέσουν εἰς τὸ ἔργον τῆς προσεγγίσεως τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ τῆς Λύσεως».

Εἰς τὸν ῥῶσον Πατριάρχην, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Πιτιρίμ καὶ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον κ. Νικόδημον ὁ Μακαριώτατος προσέφερεν ὡς δῶρα ἐγκόλπια, εἰς τοὺς λοιποὺς ῥῶσους κληρικοὺς σταυροὺς καὶ εἰς τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς συνοδείας τοῦ Πατριάρχου ἀναμνηστικὰ ὠρολόγια.

Τῇ 27ῃ Δεκεμβρίου καὶ ὠρᾷ 11ῃ π.μ. ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας κ. Ἀλέξιος ἐπεσκέφθη εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεζήτησεν ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ γενικῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Οἱ συνοδευόντες τὸν ῥῶσον Πατριάρχην ἐπεσκέφθησαν τὴν πρωίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰ ἀξιοθέατα τῶν Ἀθηνῶν (Ἀκρόπολιν, Πνύκα κ. λ. π.) καὶ τὰ κτίρια τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἐξ ἄλλου, τὴν 1 μ.μ. ὁ Πατριάρχης καὶ τὰ μέλη τῆς Ῥωσικῆς Ἀντιπροσωπείας παρεκάθησαν εἰς γεῦμα, παρατεθὲν πρὸς τιμὴν των εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Πεντέλης, εἰς τὸ ὁποῖον

1 Ιανουαρίου 1961, Αρθ. 1

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο Μακ. Πατριάρχης Μόσχας κ. Αλέξιος και μέλη τῆς συνοδείας του μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

παρεκάθησαν επίσης ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος καὶ ἄλλοι Μητροπολίται.

Τὴν 5ην ἀπογευματινὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Γιαροσλάβ καὶ Ῥοσῶβ κ. Νικόδημος εἶχεν ἐνδιαφέρουσαν συνέντευξιν μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ ξένου Τύπου, περὶ τῆς ἀνεγράφησαν πολλὰ ἐν τῷ καθημερινῷ Τύπῳ.

Τὴν 6ην ἀπογευματινὴν ὁ Μακ. Πατριάρχης ἐδέχθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Πεντελικόν» τοὺς καθηγητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐκ μέρους τῶν ὁποίων τὸν προσεφώνησεν ὁ Κοσμήτωρ τῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρέας Φυτράκης. Ἀπαντήσας ὁ Πατριάρχης, ἐκάλεσε τοὺς καθηγητὰς, ὅπως εὖρον πρακτικὸν τρόπον ἐπιστημονικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ῥωσίας. Βραδύτερον συνεκροτήθη ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κοινὴ σύσκεψις τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥώσων καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

Ἐξ ἄλλου τὴν ἑσπέραν ὁ ῥώσος πρεσβευτὴς κ. Σεργκέεβ ἐδεξιῶθη εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν Πατριάρχην καὶ τὰ μέλη τῆς Ῥωσικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὡς καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν μεσημβριάν τῆς 28ης ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰάκωβος παρέθεσε γεῦμα εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ἐν Κηφισίᾳ, εἰς δὲ παρεκάθησαν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κρουτίσκης καὶ Κολόμνας κ. Πιτιρίμ καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Πρέσβυς τῆς Ῥωσίας κ. Σεργκέεβ.

Ἐξ ἄλλου τῇ πρωτῇ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος κ. Νικόδημος, ὁ Παν. Ἀρχιμανδρίτης κ. Φιλάρετος καὶ ἄλλα μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκολουθίας, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκοπίου, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονυσίου, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχαΐας κ. Παντελεήμωνος, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱ. Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. κ. Θεοκλήτου, τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασ. Βέλλα καὶ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Βασιλείου Ἰωαννίδου, Γεν. Διευθυντοῦ Ὀργανισμῶν, καὶ Ἀνδρέα Φυτράκη, Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐπεσκέφθησαν τὴν Σχολὴν Διακονιστῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τοὺς ξένους ἐπισκέπτας προσεφώνησεν ὁ Καθηγητὴς κ. Φυτράκης καὶ ἡ Διευθύντρια τῆς Σχολῆς δις Μουρούκα. Ἀκολουθῶν τὰ μέλη τῆς Πατρ. Ἀκολουθίας καὶ οἱ συνοδευόντες αὐτὰ ἐπεσκέφθησαν τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους παρὰ τὸ Δαφνί, ἐνθα τοὺς ξένους ἐπισκέπτας ἐξενάγησεν ὁ καθηγητὴς κ. Ἀνδρ. Φυτράκης. Ἀκολουθῶν μετέβησαν εἰς Κόρινθον, ὅπου τοὺς ἐπισκέπτας ἀνέμενεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος μετὰ τοῦ Ἱερατείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κορινθίου. Τοὺς ῥώσους ἐπισκέπτας ἐξενάγησεν εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς Κορινθίου ὁ Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων κ. Πάλλας. Τῇ μεσημβρίᾳ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Προκόπιος παρέθεσε γεῦμα εἰς τοὺς ἐπισκέπτας. Ἀκολουθῶν ἐγένετο ἐπίσκεψις εἰς ἀποκαλυφθέντα ἐσχάτως ἐρείπια τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἀγ. Λεωνίδου καὶ εἶτα τὰ μέλη

τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκολουθίας μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὰ ἐπέστρεψαν εἰς Ἀθήνας.

Τὸ ἑσπέραν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος παρέθεσεν ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάρῳ ἀποχαιρετιστήριον δεῖπνον, εἰς δὲ παρεκάθησαν ὁ Μακ. Πατριάρχης μετὰ τῆς Ἀκολουθίας Αὐτοῦ, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιος, Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εἰρηναῖος, Ἐδέσσης καὶ Πέλλης κ. Διονύσιος, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Θαυμακοῦ κ. Χρυσόστομος, Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἤγειρε πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου κ. Ἀλεξίου, εἰπὼν τὰ δέοντα. Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος ἠὲ χάριστησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον διὰ τὰς περιποιήσεις, ὧν ἔτυχεν αὐτὸς καὶ ἡ Ἀκολουθία του ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, προσεκάλεσε δὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν Ῥωσίαν. Ἀκολουθῶν ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος ἀπένευμε τῷ Μακαριωτάτῳ κ. Θεοκλήτῳ τὸ ἀνώτατον παράσημον τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου.

Τὴν νύκτα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐδόθη πρὸς δημοσίευσιν ἡ ἀκόλουθος ἀνακοίνωσις:

«Αἱ Α.Α.Μ.Μ., οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥωσίας συνητήθησαν ἐν Ἀθήναις μετὰ τῆς 26ης καὶ 28ης Δεκεμβρίου 1960 καὶ συναμίλησαν ἐπὶ θεμάτων κοινῶν ἐνδιαφέροντος τῶν δύο αὐτῶν Ἐκκλησιῶν.»

Ἡ προσωπικὴ αὐτῆς ἐπαφῆ καὶ αἱ συνομιλίας αὐταὶ, κατὰ τὰς ὁποίας ἐκυριάρχησε τὸ πνεῦμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀποδεικνύουσι τὴν ἀπαρασάλευτον πίστιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδόξιας καὶ εἰς τοὺς ἱερὸς θεσμοὺς αὐτῆς.

Οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι ἐπεβεβαίωσαν τὴν ἀπόφασίν των, ὅπως συνεχίσωσι, μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἰσχυροποιούντες τὴν ἐνότητα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ Κυρίου καὶ πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ.

Ἐν ἀγαλλιάσει δὲ διαπιστοῦντες τὴν ἐνότητα αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Ὑποστασιοῦ, διαβλέπουσιν ἐν τῇ ἐνότητι ταύτῃ τὸ ἐγγύρον τῆς ἐπιτυχίας τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἀγάπης ἐν τῷ κόσμῳ.»

Τῇ 29ῃ Δεκεμβρίου καὶ περὶ ὥραν 10.45 π.μ. ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς, ἐπιστρέφων εἰς Μόσχαν, ὁ Μακ. Πατριάρχης τῆς Ῥωσίας κ. Ἀλέξιος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του. Μετ' αὐτοῦ ἀνεχώρησεν επίσης ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σοβ. Ἐνώσεως κ. Σεργκέεβ διὰ διήμερον ἄδειαν.

Τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Ἀκολουθίαν του ἀπεχαιρέτησαν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος, πολλοὶ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, οἱ καθηγηταὶ κ. κ. Καμίρης, Ἰωαννίδης κ. ἄ.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ Μακ. Πατριάρχης κ. Ἀλέξιος ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλ-

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Α'

Η ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ἀνέκαθεν ὁ Ἕλλην μετηνάστευεν. Ἡ πτωχεία τοῦ ἐδάφους ἀφ' ἑνός, ἡ ἀνήσυχος ἰδιοσυγκρασία του ἀφ' ἑτέρου νὰ γνωρίσῃ ἄλλους τόπους καὶ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του ἦσαν καὶ εἶναι ἀκόμη, τὰ δύο κίνητρα ἐξόδου ἀπὸ τὸ πάτριον ἔδαφος. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ ἀρχαιοτάτων ἡδὴ χρόνων δημιουργοῦνται ἀποικίαι, κυρίως εἰς τὴν Μεσόγειον. Εἰς αὐτάς ὁ Ἕλλην ξενητευόμενος μετέφερε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν πολιτισμὸν του καὶ τὴν παιδείαν. Ἀργότερον ἡ διάδοσις τοῦ Εὐαγγελίου ὀφείλεται ἐν τινι μέτρῳ καὶ εἰς τὸν διασκορπισμὸν τῶν Χριστιανῶν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας εἰς τὴν Β. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ρώμην.

Κατὰ τὴν μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Βυζαντίου περίοδον παρατηρεῖται ὁμαδικὴ ἐξοδος πρὸς τὴν Εὐρώπην. Οὗτω, χάρις εἰς τὴν προσφυγοποιήθειάν αὐτὴν μορφωμένην τάξιν προπαρασκευάζεται ἡ Ἀναγέννησις. Διαστάσεις ἡ Μετανάστευσις λαμβάνει καὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα τῆς Ἀνεξαρτησίας. Πάντοτε τὰ ἴδια κίνητρα τὴν ὑπαγορεύουν καὶ αὐτὰ ρυθμίζουν ἀκόμη καὶ σήμερον τὸ μεταναστευτικὸν θέμα.

Εἶναι πολὺ εὐκόλον νὰ καταδικάσῃ τις ἀμειλίχτως καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν Μετανάστευσιν ὡς μερίστην συμφορὰν ἢ ὡς «ἐθνικὴν αἱμορραγίαν». Ὁ

λάδος καὶ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν τὸ ἀκόλουθον μήνυμα:

«Μεγάλην χαρὰν ἀπετέλεσε δι' ἡμᾶς ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὴν ὁμόδοξον μεθ' ἡμῶν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ κρατικὴν αὐτῆς κέντρον, τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου τὸ πᾶν μαρτυρεῖ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐπιδαμνηθεῖσαν ἡμῖν παρηγορίαν τῆς προσωπικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου, μετὰ τῶν πανιερωτάτων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἱεραρχῶν, μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ φιλοπόνου λαοῦ τῆς μεγάλης ταύτης χώρας. Οἱ προαιώνιοι δεσμοὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, οἱ ὅποιοι συνδέουσι τὰς Ἐκκλησίας μας καὶ τοὺς λαοὺς μας, ἀποτελοῦσιν ἐγγύθησιν τῆς περαιτέρω ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐνώσεως, εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ἡμεῖς πιστεύομεν, ὅτι ὁ πνευματικὸς οὗτος σύνδεσμος τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας, ὡς καὶ τῶν λαῶν μας, εἶναι ἱκανός, ὑπὸ συνθήκας συνενώσεως τῶν κοινῶν προσπαθειῶν μας, νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς γενικῆς εἰρήνης καὶ ἀδελφότητος, τῶν ὁποίων τόσῃν ἀνάγκῃ ἔχει ἡ διηρημένη ἄθρωπότης.

Ἐξ ὀνόματος τῆς Ῥωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπικαλοῦμαι τὴν Θεῖαν εὐλογίαν ἐπὶ τὸν ἔνδοξον Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἐκφράζω τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Κυβερνήσιν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς ἡμᾶς δεινότητα, ὅπως ἐπωφεληθῶμεν τῆς φιλοξενίας τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

ἔχον καὶ ἀπολαμβάνων, κρίνων, λησμονεῖ τὴν τραγικὴν θέσιν τοῦ ἀνέργου. Λησμονεῖ τὸ δρᾶμα τοῦ πτωχοῦ. Δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὰς ἀφαντάστους ταλαιπωρίας καὶ τὴν συχνὴν ἀπόγνωσιν τοῦ χωρικοῦ. Κανεὶς δὲν θέλει νὰ μεταναστεύσῃ, ἀλλὰ ἀναγκάζεται, πιέζεται ὑπὸ τῶν πραγμάτων. Ἐφ' ὅσον ἡ ὑπαίθερος θὰ παραμένῃ ὅπως εἶναι σήμερον καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων δὲν θὰ ἀποροφᾶται ἀπὸ ἔργα μακρᾶς πνοῆς, ἡ Μετανάστευσις θὰ συνεχίζεται καὶ θ' ἀποτελεῖ μίαν ἀνάγκην.

Δὲν πρόκειται νὰ εισέλθῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς ξένας ἀρμοδιότητας καὶ νὰ προτείνῃ ὑπὲρ ἢ κατὰ λύσεις. Ὅτι ὁμοῦ δὲν δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ εἶναι ἡ ποιμαντικὴ πλευρὰ πρὸς τὰ ξενητευόμενα παιδιὰ τῆς. Ὁ κατάλληλος πνευματικὸς καὶ θρησκευτικὸς τῶν ἐξοπλισμὸς πρὸ τῆς ἀναχώρησεως καὶ ἡ συνεχῆ παρακολούθησις καὶ συμπαράστασις τῶν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν, ὥστε νὰ προσαρμοσθοῦν βαθμηδὸν πρὸς τὸ νέον κοινωνικὸν περιβάλλον χωρὶς ν' ἀλλοιωθῇ ὁ ἐθνικοθρησκευτικὸς τῶν χαρακτήρ εἰς τὸν τόπον τῆς περαιτέρω διαμονῆς τῶν, ἀποτελοῦν βασικὰ μελήματα τοῦ Κλήρου καὶ ὄλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔχουν κάποιαν ὑπεύθυνον θέσιν εἰς τὴν παροικιακὴν ζωὴν.

Αἱ κάτωθι γραμμαὶ χαράσσονται μετὰ τὴν διάθεσιν νὰ τονίσουν τὴν σπουδαιότητα τοῦ θέματος τῆς Μετανάστευσεως, ὡς ἐπείγοντος κοινωνικοῦ προβλήματος διὰ τὴν ποιμαίνουσαν Ἐκκλησίαν ὡς καὶ ποῖα μέτρα ἐνδείκνυνται νὰ ληφθοῦν πρακτικὰ καὶ ἐφαρμόσιμα ἀπὸ ποιμαντικῆς πλευρᾶς. Ἀπὸ τὴν ἀνάλογον προετοιμασίαν τοῦ Μετανάστου καὶ ἀπὸ τὴν μετέπειτα διαγωγὴν του ἐξαρτᾶται πολλάκις ἡ καλὴ ἐκπροσώπηση τοῦ Γένους μας καὶ ἡ ἐπιβίωσις τοῦ ἀποδήμου, Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὰς προσδοκίας μας καὶ τὸ μέλλον τῆς Ὁρθοδοξίας ἔξω.

Β'

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Μεταξὺ τῶν θεμάτων τὰ ὅποια πρὸ πολλοῦ ἐκκρεμοῦν καὶ ἀναμένουν τὴν ἐντανωτέραν στοργὴν καὶ τὴν ποιμαντικὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι τὸ Μεταναστευτικόν. Τὰ μέλη τῆς μετὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς συγχρόνου ἐξελίξεως εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις δὲν εἶναι πάντοτε μόνιμα. Κινοῦνται, ἀλλάσσουν κατοικίαν, ἀλλάσσουν ἐνορίαν. Ἡ ρευστὴ αὐτὴ ἐνοριακὴ κατάστασις τῶν συχνῶν μετακινήσεων τοῦ ποιμνίου δηλαδὴ ἦτο σπάνιον φαινόμενον εἰς παλαιότερας ἐποχάς. Ἡξήθη ὁμοῦ εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν τὸν παρόντα αἰῶνα. Ἐν ὄψει μάλιστα τῆς τόσον συζητουμένης δημιουργίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ὄμοσπονδίας θὰ ἔχωμεν ἀκόμη μεγαλυτέραν ἐξοδον. Καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ εἰμεθα προητοιμασμένοι.

Οἱ παράγοντες εἶναι γνωστοί. Ἡ βιομηχανοποίησις ὀρισμένων περιοχῶν προκαλεῖ τὴν πρόσ-

ληψιν ἐργατῶν. Οὗτοι ἐρχονται ἀπὸ ἄλλας περιοχάς. Συχνότερον δὲ εἶναι αἱ γεωργικαὶ περιοχαί, αἱ ὁποῖαι καὶ ἀποφιλώνονται. Ἡ ἰδέα τῆς μονίμου ἐργασίας εἰς τὰς μεγαλοπόλεις καὶ ἡ σχετικῶς ἀνετος ζωὴ ἐλκύουν ὄλονεν περισσοτέρους. Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν ἐν ἀσυγκράτητον κύμα ἀστυφιλίας, urbanisme, μὲ τὰ πολυποίκιλα κοινωνικὰ καὶ πνευματικὰ προβλήματα.

Ἄλλ' εἰδικώτερον ἢ παναρχαία πτωχεία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἠνάγκαζε καὶ ἀναγκάζει τοὺς Ἑλληνας ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πρὸς τὴν μετανάστευσιν διὰ τὴν εὐρεσιν καλυτέρων ὄρων ζωῆς ἔξω τοῦ πατρίου ἐδάφους. Τὸ Μεταναστευτικὸν ρεῦμα δὲν εἶναι λοιπὸν σύγχρονον φαινόμενον. Ἀλλὰ λόγῳ τῶν διαφόρων δυσκολιῶν καὶ λόγῳ τῆς τελείως διαφορετικῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς τὴν ὁποῖαν εἶναι ἀσυνήθιστοι οἱ ἡμέτεροι, ἢ Μετανάστευσις προβάλλει ἐνώπιον τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας δύο κεφαλαιώδη προβλήματα: 1. Τὴν συστηματικὴν προπαρασκευὴν καὶ τὴν ἀρτίαν κατάρτισιν τῶν ἀναχωρούντων τέκνων τῆς. 2. Τὴν κατάλληλον ὑποδοχὴν καὶ προσπάθειαν ἐγκλιματισμοῦ — integration— τῶν ἀφικνουμένων μεταναστῶν ἀπὸ τὰς κατὰ τόπους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ τὰς Κοινοτήτας.

Ἐνταῦθα αἱ εὐθῆναι συμπεριλαμβάνουν καὶ τοὺς ἐγκατεστημένους ἀπὸ πολλοῦ παλαιούς ὁμογενεῖς. Οἱ παλαιοὶ θὰ ἐνδιαφεροῦν διὰ τοὺς νεοελθόντας ἀδελφούς των. Θὰ τοὺς βοηθήσουν εἰς τὰ πρῶτα βήματα των. Θὰ τοὺς κατατοπίσουν εἰς πλείστα θέματα τῆς νέας των πατρίδος. Μὲ ἀγάπην καὶ ὑπομονὴν θὰ τοὺς χειραγωγήσουν, ὥστε νὰ προσαρμοσθοῦν εἰς τοὺς νέους ὄρους τῆς ζωῆς, συγχρόνως δὲ θὰ τοὺς ἐντάξουν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν Ἑλληνορθόδοξον Κοινότητα, ὥστε νὰ διατηρήσουν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους μας. Πρὸς τοῦτο δύνανται νὰ ἐπιστρατευθοῦν ἐκ τῶν ὁμογενῶν οἱ πλεόν μορφωμένοι καὶ οἱ ἰκανώτεροι. Μὲ ἀπλᾶ λόγια ἡμποροῦν νὰ τοὺς εἰσαγάγουν εἰς τὰς νέας συνθήκας τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς τὴν νοοτροπίαν τοῦ τόπου καὶ ποῖα σημεῖα πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ προσέξουν, ὥστε νὰ τιμῆσουν τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ νὰ ἐλκύσουν τὴν ἀγάπην τῶν ξένων.

* *

Ὅτι ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἰδιαιτέρως ἐμεσίμνησε διὰ τὸ ξενητευόμενον ποιμνιὸν τῆς φαίνεται ἀπὸ τὴν σχετικὴν πράξιν καὶ τὴν δράσιν τῆς. Ἡ ἱστορία μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν πλουσίαν δράσιν εἰς τὸν νευραλγικὸν αὐτὸν τομέα.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ πρώτη μεταναστεύουσα οἰκογένεια εἰς τὴν Κ.Δ. εἶναι ἡ τοῦ Κυρίου. Ὡς πρόσφυγες ἀναγκάζονται νὰ φύγουν τὴν μῆνιν τοῦ Ἡρώδου. Καὶ φεύγουν ἀπὸ τῆς Βηθλεέμ εἰς Αἴγυπτον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ Θεὸς προετοιμάζει τὸν Ἰωσήφ. Τοῦ στέλλει «ἄγγελον κατ' ὄναρ». Ἀσφαλῶς θὰ τοῦ ἔδωσε ὁδηγίας πολυτίμους. Θὰ τὸν ὠπλίσαι μὲ θάρρος διὰ τὸ ταξίδι του καὶ διὰ τὴν νέαν χώραν ποῦ θ' ἀντίκρυζε. Ἐξῶπλισμένη

καταλλήλως καὶ θωρακισμένη ἀναχωρεῖ ἢ θεία οἰκογένεια (Ματθ. β', 12-16).

Ἀργότερον ὁσάκις οἱ χριστιανοὶ μετόχουν ἢ μετηνάστευον, ἐφωδιάζοντο ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς μὲ συστατικὰ γράμματα. Πρὸ τῆς ἐπίδοσεως αὐτῶν καὶ ὅπισθεν τούτων κρύπτεται ὁλόκληρος σειρά συζητήσεων καὶ πατρικῶν νοουθεσιῶν τοῦ ξενητευομένου μὲ τὸν πνευματικὸν τοῦ πατέρα. Θλιβερὸς ἀποχωρισμὸς. Θὰ φύγη ἐν μέλος ἀγαπητὸν τῆς πνευματικῆς οἰκογενείας, διότι ὡς τοιαύτη ἐθεωρεῖτο ἢ κατὰ τόπους Χριστιανικῆ Κοινότητος. Ἡ λύπη εἶναι γενική. Ἀλλὰ ἐνώπιον τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ζωῆς πρέπει νὰ τὸν ἐξοπλίσουν καταλλήλως. Ἐγκαίρως πρέπει νὰ τοῦ λεχθοῦν τί θὰ συναντήσῃ καθ' ὅδον καὶ πόσους σκοπέλους θ' ἀντικρύσῃ εἰς τὸν νέον τόπον τῆς διαμονῆς του.

Τόσην σημασίαν δίδει ὁ Χριστὸς εἰς τὸ θέμα τῆς βοηθείας πρὸς τοὺς ξένους ἀδελφούς μας, ὥστε κάθε γενομένην πρὸς αὐτοὺς χειρονομίαν τὴν θεωρεῖ ὡσὰν νὰ ἔγινε πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον: «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου... ξένος γὰρ ἦμην καὶ συνηγάγετέ με» (Ματθ. κε', 34-35).

Οἱ «ξένοι», δηλαδὴ οἱ μετανάσται, ἀπετέλουν τὸ ἀντικείμενον τῆς ποιμαντικῆς στοργῆς καὶ τῶν συνεχῶν προσευχῶν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν Λειτουργίαν τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου (β' αἰὼν) ὁ διάκονος καλεῖ τοὺς πιστοὺς νὰ ἐνθυμηθοῦν ὅλως ἰδιαιτέρως τοὺς ξερριζωμένους καὶ μακρὰν τῆς θαλαπωρῆς τοῦ τόπου των ἀδελφούς των: «Δεηθῶμεν, ὑπὲρ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ξένων καὶ ἐπίδοσμένων...» «Ἵπὲρ πλεόντων, ὀδοιπορούντων, ξενιτευόντων Χριστιανῶν... εἰρηνικῆς ἐπανόδου αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.»

Ἐπίσης εἰς τὴν λεγομένην Λειτουργίαν τοῦ ἀποστόλου Μάρκου (γ' αἰὼν) ὁ ἱερεὺς εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου ἐπεύχεται: «Τοὺς ἀποδημήσαντας ἡμῶν ἀδελφούς, ἢ μέλλοντας ἀποδημεῖν, ἐν τῷ τόπῳ κατευόδωσον ἐκάστον εἰς τὸν καιρὸν...».

Ἀκόμη περισσότερο συγμνηστικὴ εἶναι ἡ μετὰ τὴν Ἀναφορὰν εἰς τὴν ἀνωτέρω λειτουργίαν εἰδικὴ δέησις:

«Τοὺς ἀποδημήσαντας ἡμῶν ἀδελφούς, ἢ μέλλοντας ἀποδημεῖν, ἐν παντὶ τόπῳ κατευόδωσον, εἴτε διὰ γῆς, ἢ ποταμῶν, ἢ λιμνῶν, ἢ ὀδοιπορικῶν, ἢ οἰφδήποτε τρόπῳ, τὴν πορείαν ποιοῦντας, πάντας πανταχοῦ ἀποκατάστησον εἰς λιμένα εὐδίου, εἰς λιμένα σωτήριον· σύμπλους καὶ συνοδοιπόρος αὐτῶν γενέσθαι καταξίωσον· ἀπόδος τοῖς οἰκείοις αὐτῶν χαίροντας χαίρουσιν, υἰγιαίνοντας υἰγιαίνουσιν· ἀλλὰ καὶ ἡμῶν Κύριε, τὴν παρεπιδημίαν τὴν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ ἀβλαβῆ καὶ ἀχείμαστον μέχρι τέλους διαφύλαξον.»

Παλλάδιος ὁ ἱστορικὸς εἰς τὴν Λαυσαϊκὴν ἱστορίαν του (κεφ. ρμδ' Ρ. Γ. 34, 1244, 50) πλέκων τὸ ἐγκώμιον τῆς Διακονίσσης Ὀλυμπιάδος ἀναφέρει ὅτι μετὰ τῶν καθηκόντων τῆς ἡτο νὰ βοηθῇ καὶ τὴν πολυπληθῆ αὐτὴν τάξιν τῶν «ξένων»¹.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μελὸς ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

1. Λόγος α' εἰς Γεν. Ρ. Γ. 54, 585.

ΤΟ ΕΛΑΙΟΝ Ξ ΕΠΟΨΕΩΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗΣ (*)

Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ ἀνακηρύξει Ἀγίων.

Χρήσις Ἁγίου Μύρου, πλὴν τῶν μέχρι τοῦδε ἀναγραφεισῶν περιπτώσεων, γίνεται καὶ κατὰ τὴν ἀνακηρύξιν Ἀγίων, τῶν ὁποίων σφύζονται τὰ ἱερά λειψάνα, καὶ συγκεκριμένως κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν αὐτῶν.

Τὴν ἐκκλησιαστικὴν ταύτην πράξιν, στηριζομένην εἰς «παρ' ἡμῖν παράδοσιν», ὑπέμνησε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, κατὰ τὸ ἔτος 1931 ἐξ ἀφορμῆς ἐπιστολῆς, τῆς 10ης Νοεμβρίου τοῦ 1930, τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Βουκουρεστίου καὶ πάσης Ρουμανίας Μύρωνος, ὁ ὅποιος δι' αὐτῆς ἠρώτησε τὸν τότε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀείμνηστον Φώτιον τὸν Β', ἵνα πληροφορήσῃ αὐτὸν περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν πράξιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν τηρουμένην εἰς περίπτωσιν μετὰ θάνατον ἀναγνωρίσεως Χριστιανοῦ τινος ὡς ἁγίου, καὶ εἰς τὸ τυπικόν, ὅπερ ἐν προκειμένῳ χρησιμοποιεῖται.

Τότε ἡ ἐπὶ τῶν κανονικῶν ζητημάτων Συνδικτὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Κυζίκου Καλλινίκου, Νικαίας Βενιαμίν, Χαλκηδόνος Ἀγαθαγγέλου, Δέρκων Ἀμβροσίου, Προύσης Νικοδήμου, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, καὶ Φιλαδελφείας Μαξίμου, ἐμελέτησε τὸ ζήτημα καὶ συνέταξε εἰδικὴν Ἐκθεσιν. Εἰς τὴν ἀπαντητικὴν δὲ ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τὸν Πατριάρχην Ρουμανίας, τὴν χρονολογουμένην ἀπὸ 24ης Μαρτίου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1931, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, πληροφορῶν περὶ τῶν κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν παράδοσιν ἐφαρμοζομένων «προκειμένων περὶ ἀναγνωρίσεως καὶ κατατάξεως εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δεδοξασμένων προσώπων», μεταξὺ τῶν ἄλλων σημειοῖ ὅτι «ἀναγκαία ἐστὶν ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων, ἀν ταῦτα σφύζονται, καὶ τὸ χρίσμα αὐτῶν δι' Ἁγίου Μύρου, κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν δὲ τῶν λειψάνων συνήθεις εἰσὶ παννυχίδες καὶ λειτουργίαι πανηγυρικάι»⁵⁹.

Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ προσελεύσει τῶν Παλαιοημερολογιτῶν.

Ἡ κατὰ τὸν Νοέμβριον (1-29) τοῦ ἔτους 1958

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 478 τοῦ τελευταίου τεύχους τοῦ προηγουμένου ἔτους.

59. Ὁρθοδοξία Κωνσταντινουπόλεως, ἔτος ΣΤ', τεύχος 65, Μαῖου 1931, σελ. 281-287. — Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Περὶ τῆς ἀνακηρύξεως Ἀγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, Ἀθῆναι 1934, σελ. 15-16. — Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος, Ἀνακηρύξεις Ἀγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, Εἰσήγησις ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ὀκτώβριος 1960, Θεσσαλονίκη 1960, (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ»). — Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, «Ἡ ἀναγνώρισις τῶν Ἀγίων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ» ἐν τῷ περιοδικῷ Θεολογία, τόμος ΙΘ' (1941-1948), σελ. 18-52.

εἰς 13ην συνέλευσιν συγκληθεῖσα Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἠσχολήθη καὶ περὶ τὸ Παλαιοημερολογικὸν ζήτημα, ὅπερ ταλαιπωρεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924, ἀφ' ὅτου δηλονότι ἐγένετο ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου, λαβὼν διὰ μέσου τῶν 36 ἐτῶν τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ποικίλας φάσεις καὶ μορφάς. Εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Παλαιοημερολογικοῦ τούτου θέματος «Πόρισμα» αὐτῆς ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία χαρακτηρίζει τὸ ὑπὸ παλαιοημερολογίτου ψευδοϊερέως τελεσθὲν Βάπτισμα ὡς Βάπτισμα ἀνάγκης. Καὶ δέχεται μὲν αὐτό, ἐπιεικέα καὶ οἰκονομία Ἐκκλησιαστικῆ χρωμένη, οὐχ ἤτιον ὅμως ἐντέλλεται ἵνα ἀναγινώσκονται ὑπὸ τοῦ κανονικοῦ ἱερέως ἐκ τῆς «Ἀκολουθίας» τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τὰ μετὰ τὴν τριττὴν κατάδυσιν καθιερωμένα τελετουργικά ἀναγνώσματα, καὶ ἵνα οἱ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν προσερχόμενοι χρίωνται δι' Ἁγίου Μύρου. Ἡ σχετικὴ περικοπὴ τοῦ «Πορίσματος» ἔχει ὡς ἀκολουθῶς: «Ἡ Ἐκκλησία, ἐπιεικέα καὶ οἰκονομία χρωμένη, δέχεται τὸ ὑπὸ παλαιοημερολογίτου ψευδοϊερέως τελεσθὲν Βάπτισμα ὡς Βάπτισμα ἀνάγκης, ἀναγινώσκουσα ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τὰ μετὰ τὴν τριττὴν κατάδυσιν, ὡς πράττει καὶ διὰ τοὺς μετὰ τὸ Βάπτισμα τῆς ἀνάγκης ἐπιβίωσαντας, καὶ χρίουσα αὐτοὺς Ἁγίῳ Μύρῳ»⁶⁰.

Τὸ ἔλαιον ἐν τῷ Μυστηρίῳ τοῦ Εὐχελαίου.

Μετὰ τὰ ἀμέσως προηγουμένως ἀναπτυχθέντα περὶ τῆς προελεύσεως, κατασκευῆς καὶ εὐλογίας, ὡς καὶ περὶ τῆς ποικίλης χρησιμοποίησεως τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἐκτίθενται ἐν συνεχείᾳ τὰ περαιτέρω ἀφορώντα εἰς τὸ ἔλαιον ἐν τελετουργικῇ καὶ ἐκκλησιαστικῇ χρήσει.

Τὸ ἔλαιον, λοιπόν, χρησιμοποιεῖται καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Μυστηρίῳ τοῦ Εὐχελαίου, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἔλαιου. Ἦδη προηγουμένως ἐν τῇ παραγράφῳ «Τὸ ἔλαιον ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ» ἐσημειώθη, ὅτι ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου (6,13) παρέχεται ἡ πληροφορία, ὅτι οἱ δώδεκα μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, τῇ προσταγῇ αὐτοῦ ἀσφαλῶς, «ἤλειπον ἔλαιον πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον αὐτούς», πληροφορία ἡ ὁποία στηρίζει τὸ θεοσύστατον τοῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου, καὶ ὅτι χρίσιν δι' ἔλαιου συνιστᾷ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος (Ἰακώβου 5,14), τῆς χρήσεως ταύτης τελουμένης ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι δὲ σήμερον συνε-

60. Πρακτικὰ τῆς ΙΓ' Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἑλλάδος (1-29 Νοεμβρίου 1958), Λόγοι, Εἰσηγήσεις, Πορίσματα, Μήνυμα, Ἀθῆναι 1959, σελ. 159.

χιζομένης ἐν τῷ εἰρημένῳ ἱερῷ Μυστηρίῳ τοῦ Εὐχελαίου.

Ἡ μυστηριακὴ τελετὴ τοῦ Εὐχελαίου, ὡς αὕτη σήμερον εὐρίσκεται κατακεχωρισμένη εἰς τὸ Εὐχολόγιον τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διήλθε διὰ διαφόρων ἐξελίξεων. Ἡ πρωταρχικὴ αὐτῆς μορφή ἦτο λιτὴ καὶ ἀπεριττός, περισθεῖσα εἰς τὰς λεγομένας «Διαταγὰς» τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐπειτα, ἐν τῇ διαδρομῇ τῶν αἰώνων, ἀνεπτύχθη προοδευτικῶς καὶ ἐξελίχθη. Μόλις δὲ κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα καθιερώθη, ἵνα ἡ τελετὴ τοῦ Μυστηρίου τούτου γίνεται ὑπὸ ἑπτὰ ἱερέων «κἂν ἐπίσκοποι ᾦσι, κἂν μητροπολίται», διὰ τοὺς ὁποίους ἐπὶ ἄρεις ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἀρσένιος ὁ Αὐτωρειανὸς (1255-1260), ὁ καὶ τὴν ἑπταδικὴν τοῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου καθορίσας διάταξιν, ἐπτὰ ἰσαριθμούς εὐχὰς ἐποίησε. Ἡ πλήρης δὲ μορφή τοῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου, ὡς αὕτη σήμερον εἶναι εἰς ἡμᾶς γνωστὴ, μόλις κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα ἀπεκρυστάλωθη τελικῶς⁶¹.

Οἱ πνευματικοὶ καρποὶ τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ὁρθοδόξου Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἶναι πρῶτον μὲν ἡ ἴασις τοῦ σώματος τῶν ἀσθενούντων, δεύτερον δὲ ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, συμφώνως πρὸς τὸ χωρίον τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἢ πεποικῶς, ἀφθήσεται αὐτῷ» (Ἰακώβου 5, 14-15). Ὡς ὀρθῶς δὲ ἔχει παρατηρηθῆ, ἐὰν ἡ σωματικὴ θεραπεία καὶ ἴασις δὲν παρέχεται πάντοτε, ἡ εὐχὴ ὁμως τῆς πίστεως εἰσακούεται ἀείποτε, καθ' ὅσον εἰς τοὺς εἰλικρινῶς μετανοήσαντας παρέχεται διὰ τοῦ Εὐχελαίου ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων πολλάκις εἶναι τὰ σωματικὰ πάθη καὶ τὰ ἀρρωστήματα. Ἐνεκα τούτου ἡ ἡμετέρα Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐνώνει τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου μὲ τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας (Ἐξομολογήσεως), τελοῦσα αὐτὸ καὶ εἰς περιπτώσεις ὕγιαν ἀνθρώπων προετοιμαζομένων νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, παρεχομένης διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου ἀφετικῆς τῶν ἁμαρτιῶν θείας Χάριτος⁶². Δι' αὐτὸν τὸν λόγον κατὰ τὴν Μεγάλην Τετάρτην τελεῖται εἰς ἅπαντας τοὺς ἱερούς τῆς Ὁρθοδοξίας ναοὺς τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου δι' ἅπαντας τοὺς προσερχομένους Χριστιανούς, καθ' ὅσον οὗτοι κατὰ τὰς τελευταίας ἐκαίνας τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἡμέρας προσέρχονται εἰς τὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας ἀθρόως. Τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου τελεῖται ἐν τῷ ναῷ, ἢ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ, ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων περιπτώσεων, τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων

συνετέλεσεν ὥστε μόνον τὸ τῆς Μ. Τετάρτης Εὐχελαίον (κοινὸν δι' ἅπαντας τοὺς Χριστιανούς) νὰ τελεῖται ἐν τῷ ναῷ, ἐνῶ εἰς ἅπασας τὰς ἄλλας περιπτώσεις τοῦτο τελεῖται κατ' οἶκον, εἴτε τυγχάνει ὕγιης ὁ αἰτῶν τὴν τέλεσιν τοῦ Μυστηρίου εἴτε κατὰ κεῖται ἐπὶ κλίνης ἀσθενείας.

Γνωστῆς οὔσης τῆς «Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἐλαίου», («ψαλλομένης ὑπὸ ἑπτὰ ἱερέων, συναχθέντων ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν οἴκῳ»), δὲν ἐπιβάλλεται νὰ γίνῃ ἐνταῦθα τελετουργικὴ αὐτῆς ἀνάλυσις⁶³. Τὰ εἰδικῶς δὲ εἰς τὸ ἔλαιον ἀναφερόμενα χωρία τῆς ὡς ἄνω «Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἐλαίου» ἔχουσιν ὡς ἀκολουθῶς.

1. Μετὰ τὰ Εἰρηνικά «ὁ Ἱερεὺς λέγει τὴν Εὐχὴν τοῦ Ἐλαίου ἀπέναντι τῆς κανδήλας. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἀντὶ ὕδατος, οἶνον εἰς τὴν Κανδήλαν τοῦ Εὐχελαίου βάλλουσιν». Ἐπακολουθεῖ ἡ Εὐχὴ: «Κύριε, ὁ ἐν τῷ ἔλεει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς σου ἰώμενος τὰ συντρίμματα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, αὐτός, Δέσποτα, ἀγίασον καὶ τὸ ἔλαιον τοῦτο, ὥστε γενέσθαι τοῖς χριομένοις ἐξ αὐτοῦ, εἰς θεραπείαν καὶ ἀπαλλαγὴν παντὸς πάθους, νόσου σωματικῆς, μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, καὶ παντὸς κακοῦ, ἵνα καὶ ἐν τούτῳ δοξασθῇ σου τὸ πανάγιον ὄνομα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

2. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Α', ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν, ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τοῦ Διακόνου Μικρὰν Συναπτὴν, καὶ τὴν ταύτη ἐπομένην Εὐχὴν «Ἄναρχε, ἀδιάδοχε, Ἄγιε Ἄγιων...», «λαμβάνει ὁ Ἱερεὺς ἐκ τοῦ Ἁγίου Ἐλαίου, καὶ χρίει τὸν ποιούντα τὸ Εὐχέλαιον, λέγων τὴν Εὐχὴν ταύτην» ἦτοι: «Πάτερ Ἄγιε, ἱατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ὁ πέμψας τὸν μονογενῆ σου Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, πᾶσαν νόσον ἰώμενον, καὶ ἐκ θανάτου λυτρούμενον, ἴασαι καὶ τὸν δοῦλον σου (τόνδε) ἐκ τῆς περιεχούσης αὐτὸν σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀσθενείας, καὶ ζωοποίησον αὐτόν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ σου· πρεσβείαις τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας κ.λ.π.».

3. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἀνωτέρω Εὐχῆς «Πάτερ Ἄγιε, ἱατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν...», καθορίζονται ταῦτα: «Αὕτη ἡ Εὐχὴ λέγεται παρ' ἑνὸς ἐκάστου τῶν Ἱερέων, μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ τὴν Εὐχὴν [τὴν ἐπακολουθοῦσαν μεθ' ἑκάστου τῶν ἐξ Εὐαγγελίων], χρίοντων ἅμα τῷ Ἐλαίῳ τὸν νοσοῦντα»⁶⁴.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

βλέπε εἰς Κ ω ν. Ν. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Ἀλεξάνδρεια 1921, σελ. 668—676.

61. Κ ω ν. Ν. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, Ἀλεξάνδρεια 1921, σελ. 658 κ. ἑξῆς.

62. Χρήστου Ἀνδρούτσου, Δογματικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1907, σελ. 401-406.

63. «Ἀνάλυσιν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἐλαίου»

64. Εὐχολόγιον τὸ Μέγα, Βενετία 1854, σελ. 253 κ. ἑξῆς. —Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν «Ἀκολουθίαν εἰς παράκλησιν ἀσθενῶν, χεμαζομένων ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ ἐπηρεαζόντων», ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸ Εὐχολόγιον τὸ Μέγα (ἐνθα ἀνωτέρω, σελ. 372-377), ὑπάρχει εἰς τὸ τέλος αὐτῆς ἡ ἑξῆς διάταξις: «Εἶτα (ὁ ἱερεὺς) μνημονεῖ τὸν ἀσθενῆ καὶ λαμβάνων θρυαλλίδα, συναλείφει αὐτόν, λέγων τὴν Εὐχὴν ταύτην: Πάτερ Ἄγιε, ἱατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν...», ἥτις ὑπάρχει εἰς τὴν «Ἀκολουθίαν

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 35ΕΤΙΑΝ 1923-1957

ΤΜΗΜΑ Β'

Πνευματική και θρησκευτική κίνησης ἐπὶ ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου (1923-1938).

α'. Κήρυγμα.

Ἐπὶ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου τίθενται αἰ βάσεις τῆς κατόπιν ἀναπτύξεως τῆς πνευματικῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας¹⁶. Ἐν πρώτοις τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του προσέλαβε νέαν ἀνθησιν θεραπευόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου, τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων Βρεσθένης Γερμανοῦ Χατζηρανέστη (τοῦ μετέπειτα μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, † 1956), Ταλαντίου Παντελεήμονος Παπαγεωργίου (νῦν μητροπολίτου Θεσσαλονίκης) καὶ Πατάρων Μελετίου ὡς καὶ πλειάδος ὄλης διαπρεπῶν ἱεροκηρύκων, ὡς τὰ μέλη τῆς ἀδελφότητος θεολόγων ἢ «Ζωῆ» (βλέπε κατωτέρω Θρησκευτ. σωματεῖα) μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν προϊστάμενον αὐτῆς ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Παπακώσταν († 1954), ἱεροκήρυκα τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως καὶ τὸν κ. Παναγιώτην Τρεμπέλαν. Ὁμοίως μεγάλην ἀπήχθησιν σημειώνει τὸ κήρυγμα τοῦ μητροπολίτου Καρυστίας (νῦν Χίου) Παντελεήμονος Φωστίνης, τοῦ μητροπολίτου Ἡλείας Ἀντωνίου Πολίτου καὶ ἄλλων ἱεροκηρύκων (Μιχαὴλ Γαλανός, ἀρχιμ. Κυπριανός Πουλᾶκος, νῦν μητροπολίτης Σπάρτης, ἀρχιμ. Σπυρίδων Σγουρόπουλος, πρωτοπρεσβ. Γ. Μακρῆς, ὁμιληταὶ αἰθούσης («Τρ. Ἱεραρχῶν»). Ἐκτὸς τῶν ἱεροκηρύκων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς (ἀρχιμανδριῖται Πολύκαρπος Ἀνδρώνης καὶ Χριστοφόρος Παπουτσόπουλος), οἱ ὅποιοι περιέρχονται τοὺς διαφόρους ναοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς μεγάλους ἐνοριακοὺς ναοὺς ὑπάρχει προϊστάμενος θεολόγος ἢ προσλαμβάνεται εἰδικὸς ἱεροκήρυξ διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ὑπουργήματος τοῦ θεοῦ λόγου. Τὸ 1936 θεμελιούται τὸ πρῶτον ὁ θεσμὸς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 41/1936) πρωτοστατούντων τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου καὶ τοῦ μητροπολίτου Καρυστίας (νῦν Χίου) Παντελεήμονος Φωστίνης πρὸς συστηματοποίησιν καὶ συντονισμόν τοῦ ἔργου τῆς ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς.

β'. Κατήχησις.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην θεμελιούται πλέον ὀριστικῶς ὁ θεσμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ταῦτα ἐκτὸς ἀποπειρῶν τινων, ὡς τῆς «Συνάξεως τῶν Πρεσβυτέρων» (1871), τῆς «Ἀγάπης» (1893)¹⁷,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 483 τοῦ προηγουμένου τόμου.

16. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Γενικὴ ἐπισκοπῆς τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, 1936.

17. Κ. Κοῦρκουλα, Ἀπόπειραι πρὸς ἴδρυσιν Κατηχητικῶν Σχολείων. «Ἀκτίνες» ΙΗ' 1955 σ. 109-111. Π. Μπρατσιώτου, Τὸ Κυριακὸν Σχολεῖον, ἐν Ἑλλάδι «Ἀναμόρφωσις» Ε' 1959, 53-56, 72-75, 92-95 καὶ ἀνά-
τοπον: Ἀθῆναι 1959.

καὶ τῆς «Ἀναπλάσεως» ὑπὸ τοῦ Γ. Μακρῆ (1896-7)¹⁸ ἰδρύθησαν ὀριστικῶς τὸ 1913 ὑπὸ τοῦ ἱερέως Μάρκου Τσακτάνη († 1924), ἐφημερίου Ἀγ. Αἰκατερίνης Πλάκας, τοῦ καὶ ἱδρυτοῦ τῶν «Ὁρθόδοξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων», αἵτινες σήμερον τελοῦν ὑπὸ τὸν κατηχητὴν καὶ συνεχιστὴν τῆς δράσεως ἐκείνου αἰδῶσ. Ἀγγελον Νησιώτην. Ἐν παρενθέσει ἄς σημειωθῆ ὅτι παράλληλος κίνησης ἰδρύσεως Κατηχητικῶν Σχολείων ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὰς Πάτρας ἀπὸ τοῦ 1923 μὲ πρωτοεργάτην τὸν ἀρχιμ. Γερβάσιον Παρασκευόπουλον¹⁹.

Σοβαρὰ πρόοδος καὶ συστηματοποίησις εἰς τὴν κατηχητικὴν κίνησιν ἐδόθη ἀφ' ἧς ἐνδιεφέρθη περὶ αὐτῆς ἡ ἀδελφότης τῶν θεολόγων τῆς «Ζωῆς», ἥτις καὶ καλοῦς κατηχητὰς δι' εἰδικῶν φροντιστηρίων κατήρτισε καὶ πρόγραμμα ὀλοκλήρου μεθοδικῆς διδασκαλίας ἐξεπόνησε καὶ σειρὰν εἰδικῶν βοηθημάτων διὰ τοὺς διδάσκοντας ἐδημοσίευσε²⁰. Οὕτω ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν εἰδικοῦ συνεργείου ὑπὸ τὸν κ. Δημ. Γ. Παναγιωτόπουλον ἐξεδόθησαν 9 βοηθήματα εἰς 3 σειρὰς διὰ τοὺς 3 κύκλους, εἰς οὓς διηρέθησαν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα²¹. Ἀκόμη ἐξεδόθησαν καὶ ἄλλα βοηθητικὰ βιβλία κυρίως προοριζόμενα διὰ τοὺς μαθητὰς²² καὶ διὰ τοὺς διδάσκοντας²³. Ἐπίσης ἐξετυπώθησαν εἰκόνες, σήματα, βιβλιάρια καὶ ἄλλα εἶδη χρήσιμα διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Κατηχητικῶν.

Τοιαύτην δὲ πρόοδον ἔλαβεν ἡ κατηχητικὴ κίνησης ἐν Ἀθήναις εἰδικώτερον καὶ ἐν Ἑλλάδι γενικώτερον, ὥστε κατὰ τὸ παγκόσμιον συνέδριον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν Ὁσλο (1936) τὸ πρῶτον βραβεῖον ἐδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα²⁴.

18. Σ. Γ. Μακρῆ, Τὸ πρῶτον Κατηχητικὸν Σχολεῖον ἐν Πειραιῖ. «Ἀναμόρφωσις» Β' 1956 σ. 139, 155.

19. Γερβασίου Παρασκευόπουλου, Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα Πατρῶν, «Ἀνάπλασις» 1954, σ. 347 καὶ 1955, σ. 360, 382, 413.

20. [Ε. Γ. Μυτιληναίου], Τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, «Ἐκκλησία» ΛΑ' 1954, 313-4. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Σελίδες ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὰ πρῶτα Κυριακὰ Σχολεῖα ἐν Ἀθήναις, «Ἀνάπλασις» 1928, 120-1.

21. Ἦτοι αἱ συλλογαί: 1) «Ὁ Ἐπουράνιος Πατήρ», 2) «Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ» καὶ 3) «Ὁ Παράκλητος» διὰ τὰ Κατώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα (παιδιὰ ἡλικίας 9-12 ἐτῶν). 4) «Ὁ Θεὸς καὶ τὰ Τέκνα του», 5) «Ὁ Ποιμὴν ὁ Καλὸς» καὶ 6) «Ἡ Θεία Οἰκοδομὴ» διὰ τὰ μέσα Κατηχητικὰ Σχολεῖα (παιδιὰ 12-15 ἐτῶν), 7) «Θεὸς καὶ Κόσμος», 8) «Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Πίστεως», καὶ 9) «Ἐκκλησία καὶ Κοινωνία» διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Ἀνωτέρων Κατηχητικῶν Σχολείων (μαθητὰ ἡλικίας 15-18, ἦτοι τῶν 3 τελευταίων γυμνασιακῶν τάξεων). Σημειωτέον ὅτι τοιαῦτα (ἀνώτερα) ἦσαν μέχρι τοῦ 1945 μόνον 2 ἀρρένων καὶ 2 θηλέων, ἦτοι ἀπὸ ἐν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ.

22. «Ἵμνοι καὶ ποιήματα», «Παιδικὰ διηγήματα», «Ὁ φίλος τοῦ παιδιοῦ» κλπ.

23. «Εὐσεβῆς μελωδία» κ.ἄ.

24. Ἐκθεσις Π. Τρεμπέλα ἐν «Ζωῆ» ΚΣΤ' 1936, σ. 284.

γ'. Ἐξομολόγησις.

Καὶ ἡ ἱερά ἐξομολόγησις καλλιεργεῖται κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον ἀσκουμένη ὑπὸ διαφόρων πνευματικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους προστρέχουν πλήθη πιστῶν. Συνέπεια τῆς ἀναπτύξεως τῆς κατήχησεως καὶ τοῦ κηρύγματος εἶναι ὅτι καθιεροῦται ἡ προσέλευσις εἰς τὸ ἱερόν τοῦτο μυστήριον ὡς προϋπόθεσις τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν θ. κοινωνίαν. Ἀναφέρομεν τὰ ὀνόματα ἐνίων ὀνομαστῶν πνευματικῶν, οἵτινες διηκρόνησαν συστηματικῶς εἰς τὸν τομέα τοῦτον καὶ ἀπετέλεσαν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κέντρα ἀναπτύξεως καὶ ἀναθεράττισεως τῆς πνευμ. ζωῆς. Ὁ π. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος († 1950) ἐν τῷ ἱ. ναῷ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης²⁵, ὁ πρωτοπρεσβύτερος Γ. Μακρῆς (1942) ἐν Πειραιεῖ²⁶, ὁ ἀρχιμ. Ἰωάννης Παπασαράντος (κατόπιν μητρ. Ἀργολίδος, 1939-1942) ἐν τῷ ἱ. ν. Ρόμβης, ὁ ἱερομον. Ἰερώνυμος Σιμωνοπετρίτης ἐν τῇ μονῇ—μετοχίῳ Ἀναλήψεως Βύρωνος²⁷, διάφοροι πνευματικοὶ ἐν τῇ ἱ. μονῇ Πετράκη, ἐν οἷς καὶ ὁ ἱερομόναχος Δαυίδ²⁸ καὶ ἐν τῇ ἱ. μονῇ Πεντέλης καὶ εἴ τινες ἄλλοι. Δὲν ἐλλείπουν δὲ καὶ προσπάθειαι τινες πρὸς θεωρητικώτεραν κατάρτισιν τῶν πνευματικῶν³⁰.

δ'. Θρησκευτικὰ Σωματεῖα.

Κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν περίοδον πλὴν τῆς δράσεως τῶν καὶ παλαιότερον ὑπαρχόντων θρησκευτικῶν σωματείων «Ἀναπλάσεως», «Τριῶν Ἱεραρχῶν», «Ζωῆς», «Ὁρθοδόξων Χριστιανικῶν Ἐνώσεων», «Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ» (1877), «Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου», τῶν δύο τελευταίων ἀποτελουμένων ἐξ ὁπαδῶν τοῦ Ἀπ. Μακράκη († 1905), ἰδρύονται καὶ νέα σωματεῖα, τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσουν ποικιλόμορφον δρᾶσιν.

Ἡ «Ζωή». Ἡ ἀδελφότης τῶν θεολόγων ἢ «Ζωή» ἰδρύθη τὸ 1907 ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Εὐσεβίου Ματθοπούλου († 1929) ἐν Ἀθήναις καὶ ἀπετέλεσε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν σημαντικώτεραν θρησκευτικὴν ὀργάνωσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κέντρον ἱεραποστολικῆς δράσεως ἀξιολογώτατον. Ἀποτελεσθεῖσα κατ' ἀρχὰς ἐξ ὀλίγων θεολόγων (ἀρχιμ. Διονύσιος Φαραζουλῆς († 1920), Π. Τρεμπέλας, Δ. Παναγιωτόπουλος, Ἰγνάτιος Κολιόπουλος († 1950) καὶ ἐκ τοῦ νομικοῦ Ἰωάννου Κολιοπούλου ἐξευλίθη σὺν τῇ παρῶν τοῦ χρόνου εἰς μέγαν ἱεραποστολικὸν ὀργανισμόν. Διάδοχος τοῦ ἀρχιμ. Εὐσεβίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Παπακώστας (1928-1954), ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν, καὶ διοργάνωσιν τῆς ἀδελφότητος. Ἦδη τὸ 1938 ἡ ἀδελφότης ἠρίθμει ὑπὲρ τοὺς 100 θεολόγους κληρικούς καὶ λαϊκοὺς καὶ τινες ἄλλους ἐπι-

25. «Ζωή» Μ' 1950, σ. 257.

26. «Ἐνορία» 1948, ἐνθα σχετικὸν τιμητικὸν τεῦχος.

27. Βλ. «Ἐφημέριος» ΣΤ' 1957, 88-94.

28. Βλ. περὶ αὐτοῦ ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Μουστάκα, Ἀββάδες καὶ μοναχοὶ εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν, «Κιβωτός» 1953, σ. 265 ἐξ.

30. «Τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως καὶ αἱ σύγχρονοι ἐλλείψεις καὶ δυσχερεῖαι αὐτοῦ», Εἰσήγησις τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Σ. Μακρῆ εἰς τὸ Ἀ' Συνέδριον τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν 10-13 Μαΐου 1932. Βλ. Πρακτικά τοῦ Συνεδρίου τούτου ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον, Ἀθῆναι 1932, σ. 83-95.

στήμονας (1 νομικόν, 1 ἀστρονόμον, 2 ἱατροὺς) ὡς καὶ ἄλλους εἰδικοὺς τεχνίτας καὶ λοιπὸν βοηθητικὸν προσωπικὸν χρησίμους διὰ τὸ ἔργον τῆς. Τὰ μέλη τῆς ἀδελφότητος εἶναι ὅλα ἄγαμα καὶ ζοῦν ζωὴν κοινοβιακὴν συστεγαζόμενα εἰς τὸ ἐπὶ τῆς οδοῦ Ἰπποκράτους 189 ἰδιόκτητον οἶκημα καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀγ. Παρασκευῇ ἀγρόκτημα, ὅπου καὶ ὁ ἱ. ναὸς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἐπίσης διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ὁμωνύμου περιοδικοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐκδόσεων τῶν διαθέτου ἴδιον καλῶς ἐξοπλισμένον τυπογραφεῖον ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ξιφίου καὶ Μαυρομιγᾶλη. Σκοπὸς τῆς ἀδελφότητος εἶναι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ τελειότερα κατάρτισις τῶν μελῶν αὐτῆς, ὥστε νὰ καταστοῦν ἄρτια καὶ ὀλοκληρωμένοι χριστιανικαὶ προσωπικότητες, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἢ διὰ μέσου τούτων πνευματικῆ ἀναγέννησις ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων ἀτόμων. Μέσα δὲ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ὡς ἄνω σκοποῦ εἶναι τὸ κήρυγμα, ἢ κατήχησις, τὸ ἐντυπον, ἢ ἐξομολόγησις, ἢ θεία λατρεία, ἢ μελέτη τῆς Ἀγ. Γραφῆς, αἱ κατὰ κύκλους συγκεντρώσεις³¹.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐργασίαν τῆς ἀδελφότητος τῶν θεολόγων ἢ «Ζωή» ἰδρύθη τὸ 1933 ὁ Σύλλογος Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς «Ἀπ. Παῦλος» (Καρύτση 14), ὅστις μετὰ τῆς ὡς ἄνω ἀδελφότητος ἀπετέλεσε τὴν βᾶσιν τῶν κατόπιν συσταθέντων Συνεργαζομένων Χριστιανικῶν Σωματείων. Ἐπίσης τὸ 1933 ἰδρύθη ὁ «Ἀκαδημαϊκὸς Κοινωνικὸς Σύνδεσμος» μετονομασθεὶς ἀργότερον εἰς «Μορφωτικὸν Κοινωνικὸν Σύνδεσμον», ὅστις ἀπετελέσθη ἐκ φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν τῶν ἀνωτάτων σχολῶν, ὠργάνωσε διαλέξεις χριστιανικοῦ καὶ ἀπολογητικοῦ περιεχομένου, ἐξέδωκε σειρὰν διαφωτιστικῶν βιβλιαρίων καὶ ἀνέπτυξε ποικίλην ἄλλην δρᾶσιν, συνέχισεν τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία τῆς σήμερον ὑπαρχούσης «Χριστιανικῆς Φοιτητικῆς Ἐνώσεως». Τὸ 1935 ἰδρύθη ἡ «Πανελληνικὴ Ἐνωσις Γονέων ἢ Χριστιανικῆ Ἀγωγῆ» (ΓΕΧΑ), ἀναπτύξασα ποικίλην δραστηριότητα. Ἐπλασιώσε τὴν ἐργασίαν τῶν Κατηχ. Σχολείων, ἤσκησε κριτικὴν ἐπὶ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων καὶ τέλος μεταπολεμικῶς ἐπέτυχεν νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιοκτήτους λέσχας καὶ γήπεδα ἀθλητικῆς χάριν τῶν μαθητῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Τὸ 1937 ἰδρύθη ἡ «Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐπιστημόνων», ἣτις ἐξέδωκε τὸ ἀξιολογώτατον ἐπιστημονικὸν καὶ πολιτιστικὸν περιοδικὸν «Ἀκτίνες». (1938). Τὸ αὐτὸ ἔτος ἰδρύθησαν καὶ τὰ Φοιτητικὰ Οἰκοτροφεῖα «Ἀπ. Παῦλος». Τέλος ἰδρύθη παράλληλος πρὸς τὴν ἀδελφότητα τῆς Ζωῆς γυναικεῖα μοναστικὴ ἱεραποστολικὴ ἀδελφότης ἢ «Ἐσέβεια» (σήμερον Ἐβρου 27), περιλαμβάνουσα ὡς μέλη παιδαγωγούς, καθηγητριάς, ἰδίᾳ φιλολόγους καὶ ἄλλας ἐπιστήμονας.

Αἱ «Ὁρθόδοξοι Χριστιανικαὶ Ἐνώσεις» (ΟΧΕ) ἰδρύθησαν ὑπὸ τοῦ ἱερέως Μάρκου Τσακτάνη (ἰδὲ καὶ ἀνωτέρω Κατήχησις), τὸν

31. Πρβλ. Π. Μπρατσιώτου, Ἡ ἀδελφότης τῶν Θεολόγων ἢ «Ζωή». Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ὁρ. καὶ Χρ. Ἐγκυκλοπαιδείας.

ὁποῖον ἀποθανόντα διεδέχθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν Ἐνώσεων ὁ σύγγαμβρός του ἕγγαμος ἱερεὺς Ἄγγελος Νησιώτης μετ' ἐπιτυχίας τὸν ἀρχιμ. Προκόπιον Καλλιωντζίη (μετέπειτα μητροπολίτην Γυθείου, † 1942). Αἱ Ἐνώσεις μετὰ τὰ ἴδια τμήματα Νέων, Κορασίων καὶ Κυριῶν ἀπέκτησαν ἰδιόκτητον μέγαρον ἐπὶ τῆς οδοῦ Σουλίου 3 καὶ ἐκδίδουν τὸ περιοδικὸν «Καὶνὴ Κτίσις», ἔχουν δὲ μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ γυναικείου ἰδία κόσμου τῶν συνοικισμῶν τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης ἐξηκολούθησαν ἐργαζόμενον τὸ ἀπὸ παλαιότερας ἐποχῆς δρῶν σωματεῖον «Γρεῖς Ἱεράρχα» (Μενάνδρου 4) κυρίως διὰ τῆς ὁργανώσεως διαλέξεων καὶ κηρυγμάτων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἰδρύματος, διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς φιλανθρωπίας καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως πλὴν τοῦ ὁμωνύμου δεκαπενθημέρου ὁργάνου καὶ τριμηνιαίου περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Χριστιανικὰ Γράμματα» διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐκλεκτοτέρων διαλέξεων τῶν γενομένων ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συλλόγου.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ μνημονεύσωμεν τῆς ἰδρύσεως τῆς «Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Νέων» (XAN) Ἀθηνῶν (1926), τῆς ὁποίας κύριος στυλοβάτης ὑπῆρξεν ὁ καθηγητὴς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος καὶ τὴν παράλληλον ὁργάνωσιν τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νεανίδων» (XEN), ἧτις μεταπολεμικῶς ἀπέκτησεν ἰδιόκτητον μέγαρον ἐπὶ τῆς οδοῦ Ἀμερικῆς 11.

Τὸ 1932 ἰδρύθη ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου κ. Ἀριστοτέλους Κούζη, πρωτοβουλία τοῦ καθηγητοῦ κ. Π. Μπρατσιώτου, ἡ «Χριστιανικὴ Κοινωνικὴ Ἐνώσις» μετ' σκοπὸν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τοῦ κοινωνικοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἔργα τῆς ἐν λόγω Ἐνώσεως εἶναι, πλὴν τῆς διαφωτίσεως τὴν ὁποίαν δι' ὁμιλιῶν, διαλέξεων καὶ δημοσιευμάτων ἐνεργεῖ, ἡ ἴδρυσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου (Νοσοκομεῖον Ἀγ. Σάββας) μετ' ἰδιόκτητον μέγαρον ἐν τῇ λεωφόρῳ Ἀλεξάνδρας 171³², ἡ ἴδρυσις νυκτερινῶν σχολῶν χάριν τῶν ἐργαζομένων νέων, ἐν οἷς καὶ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου (1932-1935), καὶ τοῦ Ἀ' Νυκτερινοῦ Γυμνασίου, ἡ λειτουργία δύο ἐνοριακῶν στεγῶν δι' ἀνήλικα καὶ ἄστεγα παιδιὰ κατὰ τὴν κατοχὴν κ.λ.π.

Ἐν Πειραιεῖ κατὰ τὴν ἀρχιερατείαν τοῦ Χρυσοστόμου ἀπαντῶνται τὰ ἐξῆς κατὰ κύριον λόγον σωματεῖα:

1) Ὁ Σύλλογος «Ἀγάπη» (1899), ὅστις ἀνέπτυξε δρᾶσιν κυρίως εἰς τὸν τομέα τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς φιλανθρωπίας.

2) Ἡ «Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Ἐποικοδομητικῆς καὶ Ἐλπίδος» (Χ.Α.Ε.Ε.), ἰδρυθεῖσα τὸ 1920 ὑπὸ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Σ. Μακροῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία διακεκριμένα τμήματα (ἀνδρῶν, κυριῶν καὶ δεσποινίδων) καὶ ἀσκοπεῖ εἰς τὴν ἐποικοδομὴν καὶ τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἡ δρᾶσις τῆς περιωρίσθη εἰς

ὄρισμένον κύκλον προσώπων ἀποβλέπουσα εἰς τὴν κατὰ βάθος πνευματικὴν ἐργασίαν.

3) Μετὰ τῆς Χ.Α.Α.Ε. συνεργάζεται καὶ ἡ ὑπὸ ζηλωτῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου ἰδρυθεῖσα «Χριστιανικὴ Ὀργάνωσις Νέων» (1933), ἧτις, ἀποτελεσθεῖσα ἀπὸ νέους σπουδαστὰς καὶ ἐργαζομένους καὶ χρησιμοποίησασα τὰς ἐφαρμοσθείσας ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Μακροῦ μεθόδους (μελέτη τῆς Ἀγ. Γραφῆς, προσέλευσις εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας κλπ), ὑπῆρξε πρωτοπόρος εἰς τὴν δημιουργίαν κατασκηνώσεων μετ' ἔντονον χριστιανικὸν πνεῦμα.

4) Ὁ Σύλλογος «Ἀγίος Πολύκαρος» ἰδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Πολυκάρπου Λιάση (νῦν μητροπολίτου Σιατίστης) εἰς τὴν συνοικίαν Ταμπουριῶν Πειραιῶς, μετ' ἄσιν κηρυκτικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν. Οὗτος διατηρεῖ δύο ὁρφανοτροφεία, ἐν ἀρρένων «Ἀγ. Γεώργιος» καὶ ἑτερον θηλέων «Ἀγ. Πολυκάρος»³³.

ε'. Φιλανθρωπία.

Καὶ ὁ τομεὺς τῆς φιλανθρωπίας ἔτυχε τῆς δεοῦσης προσοχῆς, τόσον ἐκ μέρους τῆς ἐπισημοῦ Ἐκκλησίας³⁴ ὅσον καὶ ἐκ μέρους διαφόρων σωματείων καὶ ὁργανώσεων εἴτε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συσταθέντων εἴτε καὶ τὴν φιλανθρωπίαν μετ' ἄλλων σκοπῶν περιλαβόντων εἰς τὸ οἰκεῖον πρόγραμμα³⁵.

Οὕτω ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου συνεχίσθη καὶ ἐπεξετάθη ἡ δρᾶσις τῶν ἤδη ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μελετίου ἰδρυθέντων κατὰ ἐνορίας Φιλοπτώχων Ταμείων, συγκροτουμένων ἐκ τοῦ ἐφημερίου, ἐνὸς ἐπιτρόπου καὶ 6 κυριῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, τὸ ὁποῖον διευθύνεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ του καὶ ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς τῶν γραμματέων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς, 3 ἐφημερίων καὶ 8 λαϊκῶν μελῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Οἱ πόροι τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων λαμβάνονται: 1) Ἐκ τῆς περιφορᾶς ἐνὸς δίσκου κατὰ Κυριακὴν 2) ἐκ δωρεῶν διαφόρων 3) ἐξ ἐράνου ἀπαξ τοῦ ἔτους γινομένου, μικρὸν πρὸ τῶν Χριστουγέννων. Τὰ φιλόπτωχα ταμεία ἐνισχύουν τοὺς ἀπόρους ἐνορίτας παρέχοντα φάρμακα ἢ μικρὰ χρηματικὰ βοηθήματα καὶ συντρέχουν διαφοροτρόπως τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐνδεεῖς. Τὸ δὲ Γεν. Φιλόπτωχον Ταμεῖον ἐνισχύει τὰ ἐνοριακὰ τοιαῦτα, παρέχει τὴν ὑποστήριξίν του εἰς πλεῖστα φιλανθρωπικὰ σωματεῖα, χορηγεῖ πρὸς τοὺς ἀπόρους χρηματικὰ ἐπιδόματα κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐορτῶν τοῦ Πάσχα, τῶν

33. Πλεῖονα βλ. ἐν Β. Ἀτέση, «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν κ.λ.π.» καὶ Ν. Θ. Μπουγάτσου, Στοιχεῖα ἐσωτερικῆς ἱεραποστολῆς, Ἀθῆναι 1953.

34. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Περὶ τῆς συγγρόνου πνευματικῆς δρᾶσεως καὶ κοινωνικῆς προνοίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας» Ἀθῆναι 1933 καὶ L'oeuvre de l'archevêché d'Athènes pour la protection de l'enfance (1923-1936), Athènes 1936.

35. Κ. Α. Κυριακοπούλου, Ἡ πρόνοια τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανικῶν σωματείων, «Καθημερινή», Πρ 5.12.1957, 5.

32. Ἀρθρον Π. Ι. Μπρατσιώτου ἐν «Ἐκκλησία» ΛΕ' 1958, 352-6.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«Κρατύνει τὴν κοινὴν ὀρθόδοξον πίστιν».

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἔλευσις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας κ. Ἀλεξίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων τοῦ λήξαντος ἔτους.

Ἡ ἀδελφικὴ ἀτμόσφαιρα, ἣτις ἐπεκράτησε κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐπαφάς, συνεστιάσεις καὶ συνομιλίας τῶν ῥώσων κληρικῶν μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ θεολογικῆς ἡγεσίας τῆς πατρίδος μας, ἔδωσε νέαν ἀφορμὴν πρὸς ἀναζωπύρῃσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἐνότητος, ὅφ' οὗ ἐμφορεῖται καὶ διαπνέεται ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος κατὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ ῥώσου Πατριάρχου γενομένην Δοξολογίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων μετὰ τῶν σεπτῶν Προκαθημένων τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν «κρατύνει τὴν κοινὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀναζωογονεῖ καὶ ἰσχυροποιεῖ τὴν χριστιανικὴν ἐλπίδα, σφυρηλατεῖ ἀκατάλυτον τὸν δεσμόν τῆς ἀγάπης καὶ συμπνοίας καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ καθιστᾷ ἀδιάρρηκτον τὴν μετὰ αὐτῶν ἐνότητα, οὕτω δὲ συνειδητοποιεῖ καὶ προβάλλει εἰς τὸν κόσμον τὸ μεγαλεῖον τῆς μᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἡμῶν».

Τὸ ὅτι τὰ εὐχάριστα αὐτὰ ἐπιτεύγματα ἔχουν τεραστίαν σημασίαν γίνεται πρόδηλον, ἐὰν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι, ὡς ἐτόνισεν πάλιν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος κατὰ τὸ πρὸς

Χριστουγέννων καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐμπεριστάτων χριστιανῶν.

Ἐπίσης ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος περιέβαλε μὲ πολλὴν ἀγάπην τὸ ἥδη ἀπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μελετίου ἰδρυμένον (1918) Ἐκκλησιαστικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Βουλιαγμένης, ἀναδιοργανώσας καὶ ἀνοικοδομήσας αὐτό.

Ἐκτὸς τούτου, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς μεγάλης δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος τῶν προσφύγων Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν περιθαψίν τῶν ὀρφανῶν κορασίδων ἱδρυσε τὸ Ἄσυλον τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου (1924) ἐν Νέᾳ Σμύρῃ. Ἐν ἔτος δὲ μετὰ ταῦτα ἐπέτυχε τὴν ἱδρυσιν καὶ δευτέρου Ἀσύλου ἐν Πειραιεῖ, τοῦ Ἀγ. Σπυρίδωνος.

Πλήθος ἄλλωστε δυσεξαριθμητὸν ἀποτελοῦν τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα καὶ σωματεῖα, τῶν ὁποίων ὁ ἐκάστοτε ἀρχιεπίσκοπος τυγχάνει πρόεδρος. Παραλείποντες τὰ λοιπὰ, ἀναφέρομεν τὸν Οἶκον Τυφλῶν Καλλιθέας, ἱδρυμα πρότυπον εἰς τὸ εἶδος του, εἰς τὸ ὁποῖον τὰ ἐκ γενετῆς τυφλὰ παιδιὰ διδάσκονται γραφὴν, ἀνάγνωσιν καὶ διαφόρους τέχνας.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

τιμὴν τῶν ῥώσων κληρικῶν γενόμενον ἐπίσημον δεῖπνον, «αἱ κρίσιμοι ἱστορικαὶ στιγμαί, τὰς ὁποίας διερχόμεθα, ἐπιβάλλουσι τὴν συνένωσιν τῶν Ὀρθόδοξων πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν στενωτάτην συνεργασίαν πασῶν τῶν ἀδελφῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν προκαθημένην μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς ἀποτελεσματικότεραν ἀντιμετώπισιν καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Παράδοσιν ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων δι-ορθόδοξων καὶ διαχριστιανικῶν προβλημάτων τοῦ παρόντος».

Νέος κρίκος.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας περὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δωρεᾶν διανομῆς τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φυλλαδίου «Φωνὴ Κυρίου» καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, οἵτινες νοσηλεύονται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς κλινικάς, εἶναι εἰς νέος κρίκος εἰς τὴν χρυσῆν ἄλυσιν τῶν τελευταίων σπουδαιοτάτων ἐπιτευγμάτων τοῦ ἱεραποστολικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως ἡ ὑπὸ τῶν ἀσθενῶν τούτων ἀνάγνωσις τοῦ φυλλαδίου τούτου ἴσπῃ τὸν καλὸν σπόρον εἰς τὰς ψυχὰς των καὶ φέρῃ πλουσίαν πνευματικὴν καρποφορίαν, παράγουσα τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τοῦ πνεύματος, οἳ εἶναι ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, ἡ ἀγάπη, ἡ ὑπομονή, ἡ ἐγκράτεια κ.ά.

Προσπάθεια πρὸς μίμησιν.

Εἶναι εὐχάριστον καὶ ἐλπιδοφόρον τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἔργον τῶν μεγάλων Ἑλλήνων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἐκτιμᾶται ὀλον ἐν καὶ περισσώτερον εἰς τὴν Δύσιν. Τοῦτο δὲν φαίνεται μόνον εἰς τὰς ἄλλεπαλλήλους ξένας ἐκδόσεις τῶν συγγραμμάτων τῶν μεγάλων τούτων Πατέρων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ καταβάλλεται ἰδιαίτερα προσπάθεια πρὸς μίμησιν τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου πολλῶν ἐξ αὐτῶν.

Χαρακτηριστικὴ λ.χ. εἶναι ἡ ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ προσπάθεια πρὸς μίμησιν τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τοῦ Μ. Βασιλείου. Ἐν Γερμανίᾳ παλαιότερον εἶχεν ἰδρυθῆ ἡ πολίχρη Bethel, ἣτις εἶναι συγκρότημα χριστιανικῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, ὅπερ εἶχεν ὡς πρότυπον τὴν περίφημον «Βασιλειάδα». Ἐσχάτως δὲ πολλὰι πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἰδρύουσι ὀρφανοτροφεία ἐπ' ὀνόματι τοῦ Μεγ. Βασιλείου καὶ μάλιστα ἐξέδωκαν προσπάθεις καὶ εἰδικὸν γραμματόσημον, ἀφιερωμένον εἰς αὐτὰ καὶ μνημονεύον τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου τούτου ἁγίου.

Ὁδηγεῖ εἰς ἐμβάθυνσιν.

Ἡ εἰς συνεχείας δημοσιευομένη ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» λίαν ἐνδιαφέρουσα μελέτη τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Θανμακοῦ κ. Χρυσοστόμου «Τὸ ἔλαιον ἐξ ἐπό-

πρως τελετουργικῆς» παρουσιάζει κατά συστηματικὸν τρόπον πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς περιπτώσεις, καθ' ὅς ἡ μήτηρ Ἐκκλησία χρησιμοποιοῖ ἐν τῇ λειτουργικῇ πράξει αὐτῆς τὸ ἔλαιον ὡς ἐν αἰσθητὸν σημεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου μεταδίδεται μυστηριωδῶς ἡ ἀόρατος Θεία Χάρις, καὶ ὡς σύμβολον πρὸς αἰσθητοποίησιν πνευματικῶν βιωμάτων ἢ γεγονότων ἢ ἀληθειῶν.

Οὕτω καὶ ἡ μελέτη αὕτη εἶναι πειστικῆ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ὕλικου στοιχείου ἐν τῇ πνευματικωτάτῃ ὀρθοδόξῳ λατρείᾳ, ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὕλικο-πνευματικὸν ὄν, οὐδόλως συντελεῖ εἰς τὴν ἐξωτερικοποίησιν τῆς λατρείας ταύτης, ἀλλ' ἀντιθέτως ὁδηγεῖ εἰς ἐμβάθυνσιν ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Θ. Οἰκονομίας. Ὁ μετὰ κατανοήσεως βίων τὴν καθ' ὅλου ὀρθόδοξον λατρείαν γνωρίζει, ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἐλαίου, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου ὕλικου στοιχείου ἐν αὐτῇ, καθιστᾷ τὰς πνευματικὰς ἀληθείας ἰσχυροτέρας καὶ πειστικωτέρας ἢ ὁ ἀπλὸς λόγος. Ἐπομένως τὸ ὕλικόν στοιχείον παίζει εὐεργετικὸν ὄλον, ἐφ' ὅσον συντελεῖ, ὥστε ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ νὰ ἐκφράζεται πληρέστερον καὶ τελειότερον.

Νὰ προσλάβουν χαρακτήρα πανελληνίου συναγερμού.

Ἡ συμπλήρωσις πενήντα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ κορυφαίου τῶν Ἑλλήνων διηγηματογράφου καὶ ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς Σκιάθου Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη δικαίως ἐθεωρήθη ὡς ἀφορμὴ πρὸς δημοσιόγραφον φιλολογικῶν μνημοσύνων καὶ ποικίλων ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων πρὸς ἔξαρσιν τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου του.

Τὸ ἔργον τοῦ Παπαδιαμάντη ἀνταποκρίνεται τόσον πολὺ εἰς τὸ διὰ τῶν αἰῶνων δημιουργηθὲν ὑποσυνείδητον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μὲ τὰ ὀρθόδοξα βιώματά του, ὥστε αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις δὲν πρέπει νὰ περιορισθοῦν ἐν τῇ Σκιάθῳ ἢ ἐν αἰθοῦσαις τιναῖς, ἀλλὰ δεόν νὰ προσλάβουν χαρακτηριστὰ πανελληνίου συναγερμού καθ' ὅλου τὸ ἔτος 1961, ὅπερ θὰ εἶναι «ἔτος Παπαδιαμάντη». Ἰδίως τὸ ἔτος αὐτὸ πρέπει νὰ δώσῃ ἐδκαιρίαν, ὥστε ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ νεολαία νὰ ἔλθῃ εἰς πλεόν ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου διηγηματογράφου, διὰ νὰ καλλιεργηθῇ οὐ μόνον ἰδεολογικῶς, ἀλλὰ καὶ αἰσθητικῶς, συμφώνως πρὸς τὰς μακροεῶνας παραδόσεις τοῦ Ἑθνους μας.

Δίσκοι μὲ βυζαντινοὺς ὕμνους.

Ἡ ὑπὸ τῶν ἐργοστασίων Philips καὶ Columbia κατασκευηθῆσιν δίσκων δι' ἠλεκτροφῶνα καὶ «ῥαδιο-πικ-άπ», μεταδιδόντων ἐκλεκτοὺς βυζαντινοὺς ὕμνους, ἀναφερομένους εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος καὶ ψαλλομένους τῇ συνοδείᾳ ἰσοκρατήματος, χαροποῖε ὅλους ἰδιαίτερώς τὴν «Ἐκκλησίαν», ἥτις κατὰ τὸ παρελθὸν ἐτόνισε τὴν ἀνάγκην τῆς κατασκευῆς δίσκων βυζαντινῆς μουσικῆς.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι οἱ δίσκοι οὗτοι, πρὸς κατασκευὴν τῶν ὁποίων φιλοτίμως καὶ ἐπιμε-

λέστατα ἐκοπίασαν οἱ ἐκλεκτοὶ ἱεροφάλται κ.κ. Περιστερῆς καὶ Χατζῆς, οὐ μόνον θὰ συντελέσουν σημαντικῶς εἰς τὴν προώθησιν τοῦ ἔργου τῆς καθ' ὅλου λειτουργικῆς μορφώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ θὰ προβάλλουν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην τοὺς θησαυροὺς τῆς βυζαντινῆς μας μουσικῆς.

Ἄς ἐδῆθωμεν, ὥστε ἡ γενομένη ἀπαρχὴ τῆς κατασκευῆς δίσκων βυζαντινῆς μουσικῆς νὰ ἔχη πλουσίαν, ἐπιμεμηλημένην καὶ καρποφόρον συνέχειαν, ὥστε ταχέως αἱ ἑλληνικαὶ χριστιανικαὶ οἰκογένειαι, ὡς καὶ αἱ ἑθνοικαὶ κινήσεις, νὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν πληθὺν παρομοίων δίσκων, ἀναφερομένων, εἰ δυνατόν, εἰς πάσας τὰς πτυχὰς τῆς λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τὸ βαθύτερον περιεχόμενον.

Ἐχει καθιερωθῆ πλεόν κατ' ἔτος αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ νὰ δημοσιεύουν ἐπὶ τῇ ἐδκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ποικίλα ἄρθρα, διηγήματα, ἐπιφυλλίδας κ.λ.π. θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶναι πάντα τὰ δημοσιεύματα ταῦτα ἀληθῶς χριστοκεντρικά. Ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔχομεν σημειώσει, πλείστα ἐξ αὐτῶν ἔχουν μὲν ἑορταστικὰ πλαίσια καὶ χριστιανικὸν ἐξωτερικὸν διάκοσμον, ἀλλὰ πᾶν ἄλλο ἢ μεταδίδουν τὸ βαθύτερον νόημα καὶ τὸν ἀληθῆ λυτρωτικὸν παλμὸν τῶν ἁγίων ἡμερῶν. Ἀντιθέτως ἐξυμνοῦν κατωτερότητας καὶ δημιουργοῦν ἀτμόσφαιραν καθαρῶς κοσμικῆν.

Πρέπει ἐπὶ τέλους οἱ γράφοντες νὰ ἀντιληφθοῦν, ὅτι τὸ βαθύτερον περιεχόμενον τῶν ἡμερῶν τούτων δὲν εἶναι ἡ γαλοπούλα ἢ τὸ χριστουγεννιάτικον δένδρον ἢ ἡ κακοῦ ποιοῦ διασκέδασις, ἀλλ' ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, ἵνα μᾶς ἀναγεννήσῃ καὶ μᾶς χαρίσῃ τὴν πραγματικὴν λύτρωσιν καὶ χαρὰν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς «τὰ οὐράνια συναγάλλεται τῇ γῆ» καὶ «τὰ ἐπίγεια συγχορεύει οὐρανοῖς».

Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλλάς.

Ἐν συνεχείᾳ ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι εἶναι ἐδχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν ἐν τῇ προηγουμένη παρατηρήσει μνημονευομένων δημοσιευμάτων εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἄριστα καὶ ἐξετάζον ζητήματα σπουδαῖστα.

Οὕτω, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ἓν παράδειγμα, τὸ «Βῆμα» κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐδημοσίευσεν ἐνδιαφέρον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ πεπωμένα τῆς Ὁρθοδοξίας». Ὅσον καὶ ἂν τις τυχὸν διαφωνῇ διὰ φράσεις τινὰς τοῦ ἄρθρου, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ἐξάσῃ τὸν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου γινόμενον τονισμὸν τοῦ στενωτάτου συνδέσμου, ὅστις ὑπάρχει μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἐξῆς περιοχὴ τοῦ ἄρθρου τούτου: «Ἡ Ὁρθοδοξία, ὅπως παρουσιάζεται ἐν τῇ μάτι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἶναι θρησκευτικὴ ἐθνικὴ, συνοψισμένη ἀξεδιάλωτα μὲ τὰ ἦθη τοῦ καὶ τὸν ὁμαδικό του χαρακτήρα, μὲ τὸ κλίμα καὶ μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ τόπου, μὲ τὰ τοπία του, μὲ τὴν οἰκογενειακὴν του

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίερά Σύνοδος

Ίποστολική Διακονία. Τῆ 27ῃ Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους ἡ ἀκολουθία τοῦ διὰ τινος ἡμέρας εὐρισκομένου εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσίας Κυρίου Ἀλεξίου ἐπεσκέφθη τὴν Ἂποστολικὴν Διακονίαν. Τοὺς ξένους ἐδεξιώθησαν ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς καὶ τὰ στελέχη αὐτῆς ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Γεν. Δ/ντῆς Καθηγητὴς κ. Φυτράκης ἐξέφρασε τὴν χαρὰν αὐτοῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του ἐπὶ τῇ τιμητικῇ ταύτῃ ἐπισκέψει καὶ ἐξέθεσεν ἐν συντομίᾳ τοὺς ἐπιδιωκόμενους ὑπὸ τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σκοποὺς ὡς καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς ἐπιτελούμενον ἔργον εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τῆς Ἂραποστολικῆς προσπάθειας.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κρουτίτσκης καὶ Κολόμνας Πιτιρίμ ἀπαντῶν νῆχαρίστησεν διὰ τὴν πλήρη χριστιανικῆς ἀγάπης ὑποδοχὴν, εὐχήμεν εὐδωσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας πρὸς δόξαν τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐν συνεχείᾳ καὶ ἀφοῦ ὑπὸ χορωδίας ἐκ φοιτητῶν τοῦ Θεολ. Οἰκοτροφ. ἐψάλθησαν αἱ ψῆμαι τοῦ τε Μακαριωτάτου Πατριάρχου πάσης Ῥωσίας κ. Ἀλεξίου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεοκλήτου, τὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας ἐπεσκέφθησαν τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον, τὰς τυπογραφικὰς ἐγκαταστάσεις τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας ὡς καὶ τὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τῆς Διοικήσεως αὐτῆς.

Πρὸς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην καὶ εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας προσεφέρθησαν διάφορα βιβλία ἐκ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας.

Τὴν ἐπομένην 28ῃν Δεκεμβρίου ἡ ἀκολουθία τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου πάσης Ῥωσίας μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Θεοκλήτου ἐπεσκέφθη τὰς ἐν ἀγία Βαρβάρᾳ Αἰγάλεω ἐγκαταστάσεις τῆς Σχολῆς Διακονιστῶν καὶ τὸν Οἶκον Φοιτητρίας, ἐνθα ὁ Γεν. Δ/ντῆς Καθηγητῆς κ. Ἀνδ. Φυτράκης ἐξέθεσε τοὺς ὑπὸ τῶν ἰδρυμάτων τούτων τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδιωκόμενους σκοποὺς.

— Τὴν 25ῃν Δεκεμβρίου λ.ἔ. ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας καὶ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὁμιλιῶν τῆς «Φωνῆς Κυρίου» ὠμίλησεν ἐπικαίρως ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος, ἔχων θέμα: «Χριστὸς γεννᾶται δοξάζσατε».

ζωὴ καὶ μὲ τὰ γυρίσματα τῶν ἐποχῶν τῆς χρονιάς. Ἡ δογάνωσις τῆς εἶναι δημοκρατικῆ, ἡ γλῶσσά τῆς θεομῆ... τὰ σύμβολά τῆς οἰκεία...στὴ λαϊκῆ συνείδηση. Οἱ μεγάλες ἐφορτές τῆς, ὁ Ἐδαγγελισμὸς, τὸ Πάσχα, ὁ Δεκαπενταῦγουστος, τὰ Χριστογέννητα καὶ τὰ Δωδεκάμερα καὶ ἄλλες, εἶναι κάθε χρόνῳ οἱ μεγάλες μέρες τῆς Ἑλλάδος, οἱ μέρες ὅπου τὸ Ἐθνικὸ σύνολο αἰσθάνεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ ὥρα τὴν ἐνότητά του, τὴν ἀλληλεγγύη του, τὴν ἀμοιβαία ἀγάπη τῶν μελῶν του. Αὐτὴ ἡ θαλπωρὴ, αὐτὰ τὰ ζεστά πνευματικὰ κύματα, ποὺ μεταδίδονται ἀκατάπαυστα σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ναοὺς κ' ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς τῆς ἀκολουθίας, ἀποτελοῦν συστατικὸ, ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς... Ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν του εἶναι ἀστεϊρομένη καὶ πανθομολογούμενη, γιὰ τὸν ἀνεκτίμητο ἱστορικὸν τῆς ρόλο».

— Τὴν 18ῃν Δεκεμβρίου π.ἔ. ὁμὰς ἐξ 25 φοιτητῶν τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου ἐπεσκέφθη τὸ Δημόσιον Ψυχιατρεῖον Δαφνίου καὶ διένειμε πρὸς τοὺς τροφίμους διάφορα δῶρα.

— Ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλον: «Λειτουργικοὶ τύποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς» ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Π. Τρεμπέλα, τιμώμενον ἀντὶ δρχ. 60.

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν 15ήμερον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἔσχεν ἐπανειλημμένως συνεργασίας μετὰ τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων, τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Διευθυντῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν. Ὡσαύτως ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη κατὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου καὶ εἰς τὰς ἐπὶ τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ γεινομένας συνεστιασεῖς καὶ δεξιώσεις, περὶ ὧν γράφομεν ἐν ἄλλῃ σελίδι τοῦ παρόντος τεύχους.

— Τῆ 16ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος ἐδέχθη τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Νόβαν καὶ τὸν κ. Φώτην Κόντογλου. Τῆ αὐτῇ ἡμέρᾳ προήδρυνε συνεδρία τῶ Συμβουλίου τοῦ Βαφειαιδικείου Κληροδοτήματος.

— Τῆ 19ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη τοὺς πρεσβευτὰς τῆς Ἀργεντινῆς καὶ Αὐστρίας.

— Τῆ 25ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν.

— Τῆ 30ῃ Δεκεμβρίου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

— Τῆ 31ῃ Δεκεμβρίου περὶ τὴν 11ην πρωΐνῃν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, ἐπὶ τῇ ἐνομιμῇ ἐν τῷ Μεγάλῳ τῆς ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἔκοψε, κατὰ τὰ εἰωθότα, τὴν πίτταν. Παρέστησαν κατὰ τὴν τελετὴν πολλοὶ τῶν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημούντων Σεβ. Ἀρχιερέων, οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνοσκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Βογιατζῆς, ὁ Γεν. Διευθυντὴς Ἐθνοσκευμάτων Καθηγητῆς κ. Ἰωαννίδης, ὁ Γεν. Δ/ντῆς τῆς Ἂποστολικῆς Διακονίας καὶ Κοσμητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀνδρέας Φυτράκης, οἱ διευθυνταὶ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὀργανισμῶν κ.ἄ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τελετῆς ὁ Μακαριώτατος νῆχθη εἰς τοὺς παρισταμένους τὰ δέοντα.

— Τῆ 1ῃ Ἰανουαρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προέστη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Ἐπισήμου Δοξολογίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ Νέου Ἔτους. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν αἱ Α.Α. Μ.Μ. οἱ Βασιλεῖς, ἡ Α.Β.Υ. ὁ Διάδοχος, αἱ πριγκίπισσαι καὶ ἄλλα μέλη τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Διπλωματικὸν Σῶμα καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσημοι. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐδέχθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάλῳ τὰς εὐχὰς τοῦ προσελθόντος Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ. Ἀκολουθῶνς μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα καὶ συνεχάρη τοὺς Βασιλεῖς.

*

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θυμακοῦ κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Δεκεμβρίου, ἐν Κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς ἐχοροστάτησεν, ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν, εἰς ἱερῶς ναοὺς τοῦ Πειραιῶς.

— Τῆ 4ῃ ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον, ἐν τῷ ἐν Πειραιεῖ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τὸν Χαράλαμπον Μπισιδανὴν ἐκλελεγμένον νομίμως καὶ κανονικῶς Ἐφημέριον τοῦ ἐν Ἀμφιάλῃ Πειραιῶς ἐνοριακοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν.

— Τῆ 6ῃ ἐχειροτόνησεν εἰς Πρεσβύτερον τὸν ὡς ἄνω Διά-

κονον Χαράλαμπου Μπισλάνη, ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Περάματος, ὁμίλησας καταλλήλως κατὰ τὴν χειροτονίαν.

— Τῇ 7ῃ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ Ὀρφανοτροφείου θηλέων «Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων».

— Τῇ 11ῃ, ἐν τῷ ἐν Νικαίᾳ Πειραιῶς ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, προέστη τοῦ μνημοσύνου τῶν κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα σφαιρισθέντων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν. — Ἀκολουθῶν, εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, προέστη τοῦ μνημοσύνου, ὅπερ ἐτέλεσεν ὁ Δῆμος Πειραιῶς ὑπὲρ τῶν κατὰ τὸ Δεκεμβριανὸν κίνημα σφαιρισθέντων ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν.

— Τῇ 15ῃ, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητον, παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ Πειραιῶς συγκέντρωσιν, παρουσίᾳ τῶν Α.Α.Μ.Μ. τῶν Βασιλέων ἡμῶν, διὰ τὸν ἀπολογισμὸν τῶν Σταθμῶν Πρώτων Κοινωνικῶν Βοηθειῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τοῦ Βασιλικῆς Ἰδρύματος.

— Τῇ 18ῃ, μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου, παρέστη εἰς τὴν ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ Πειραιῶς τελετὴ ἀπονομῆς εἰς τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν Διάδοχον Κωνσταντίνον ὑπὸ τοῦ Δήμου Πειραιῶς Χρυσοῦ στεφάνου ἐπὶ τῇ ἀναδείξει αὐτοῦ εἰς Ὀλυμπιονίκην, καὶ ἀπονομῆς τοῦ Μεταλλίου τῆς πόλεως Πειραιῶς εἰς τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀγωνισθέντας δύο ναυτικούς.

— Τῇ 26ῃ 27ῃ, 28ῃ καὶ 29ῃ μετέσχε πασῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ λοιπῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ ἀφίξει καὶ παραμονῇ εἰς Ἀθήνας τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.

— Τῇ 27ῃ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ροστώβ κ. Νικοδήμου, ἐκ τῆς συνοδείας τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, ἐπεσκέφθη τὸν ἐν τῇ συνοικίᾳ Εὐγενείας Πειραιῶς ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου, ἐπισκόπου Σάρδεων.

— Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐτέλεσε τὴν κηδείαν τῶν ἀτυχῶν θυμάτων τοῦ δεξαμενοπλοίου «Παγκόσμιος Ἀρμονία», παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας κ. Γ. Ἀνδριανοπούλου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως τοῦ Πειραιῶς.

— Τῇ 29ῃ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ Ὀρφανοτροφείου θηλέων «Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων».

*

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτσης κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Δεκέμβριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμίλησεν εἰς διαφόρους ναοὺς τῶν Ἀθηνῶν.

Τῇ 2α Δεκεμβρίου προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ εἰς τὸν οἰκισμὸν Παπάγου ἀνεγερθέντος ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Τῇ αὐτῇ προέστη τῆς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἰωάννου ὁδοῦ Βουλιαγμένης νεκροσίου ἀκολουθίας τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἱερέως Παναγιώτου Στασινοπούλου.

Τῇ 21ῃ Δεκεμβρίου, ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου ἐχειροτόνησεν εἰς διάκονον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Ἐλευθερίου—Μητροπόλεως τὸν διὰ τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν Σάμου προοριζόμενον Γεώργιον Βακάνην, ἀπόφοιτον τοῦ Ἄνωτ. Ἐκκλησιασ. Φροντιστηρίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προήδρευσε συνεδρίας τοῦ Μητροπολ. Συμβουλίου.

Τῇ 22α Δεκεμβρίου ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν (Πύλης Ἀγορᾶς) τὸν ὡς ἄνω ἱεροδιάκονον Γεώργιον Βακάνην.

Τῇ αὐτῇ ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου ἐχειροτόνησεν εἰς διάκονον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πύλης—Ἀγορᾶς) τὸν διὰ τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν Σάμου προοριζόμενον Νικόλαον Μάζαρη, ἀπόφοιτον τοῦ Ἄνωτ. Φροντιστηρίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς.

Τῇ 24 Δεκεμβρίου ἐντολῇ τοῦ Μακαριωτάτου ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τὸν ὡς ἄνω ἱεροδιάκονον Νικόλαον Μάζαρη.

*

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων κατὰ τὸν μῆνα Δεκέμβριον ἐλειτούργησε καὶ ὠμί-

λησε εἰς διαφόρους Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου ὑπεδέχθη καὶ κατευδῶσε τὸν διελθόντα ἐκ τοῦ Ἀεροδρομίου Ἑλληνικοῦ Ἀρχιεπίσκοπον Καντέρμπου-ρου Δρα Γοδερφείγον Φίσερ.

Τῇ 3ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς μετέφερε τὰς εὐλογίας τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ προσεφώνησε καταλλήλως τὴν ἐναρξιν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ τοῦ Φροντιστηρίου Κατηχητῶν.

Τῇ 4ῃ Δεκεμβρίου ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον τὸν Διάκονον κ. Νικόλαον ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγ. Βασιλείου Πολυγώνου.

Τῇ 5ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ἐν ἐκθέσει λαϊκῆς Ρουμανικῆς τέχνης γενομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συλλόγου «Ὁ Παρνασσός».

Τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν διωρον διδασκαλίαν γενομένην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ε. Θεοδώρου ἐν τῷ Κατηχητικῷ Φροντιστηρίῳ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τῇ 15ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὰ, παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης, γενόμενα ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως παιδικῶν παιγνιδιῶν.

Τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Παρνασσοῦ γενομένην προβολὴν ὑπὸ τῆς Ρουμανικῆς Πρεσβείας ταινιῶν τοῦ ἔργου τῶν ζωγράφων Γρηγορέσκ καὶ Ἀμμάν.

Τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας γενομένην διάλεξιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Α.Δ.Ε.Δ.Υ. κ. Ἀποστολάκου.

Τῇ 17ῃ ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐχειροτόνησεν εἰς πρεσβύτερον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐχειροθέτησεν εἰς Ἀρχιμανδρίτην τὸν ἱεροδιάκονον κ. Χρυσόστομον Λάλου.

Τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐχειροθέτησεν εἰς Ἀναγνώστᾶς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ λειτουργούντος Ἄνωτέρου Ἐκκλησιασ. Φροντιστηρίου καὶ ἐνέδωσε διὰ τοῦ ράσου τοὺς μαθητὰς τῆς Ριζαρείου, ἧτις ἐπαναλειτούργει ὡς πλήρης Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή.

Τῇ 21ῃ τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐξεπροσώπησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἰς Διάλεξιν γενομένην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μέγα ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδῃ τῆς δράσεως τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος δι' ἐπιστολῆς του ἐγνώρισεν εἰς τὸν Σεβ. Τιβερίადος κ. Ἀνατόλιον, ὅτι ὁ ἱεροδιάκονος Θεοδόσιος Στασός (κατὰ κόσμον Σωτήριος Σταβός), καὶ ὁ ἱερομόναχος Κάλλιστος Καντεμνίδης, (κατὰ κόσμον Χαράλαμπος Καντεμνίδης ἐκ Κρήτης) καθηρέθησαν ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπεκόπησαν τῆς Γεραρᾶς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος.

Ἀριθμ. Πρωτ. 1113

Πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην
Φιλούμενον Χασάπην,
Μέλος τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος,
Παπάφειον Ὀρφανοτροφεῖον,
Θεσσαλονίκη

Καλεῖσαι, ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς παρουσίας ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Πατρός καὶ Πατριάρχου κ.κ. Βενέδικτου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῆς ἱερᾶς σου Μετανοίας.

Εἰς περίπτωσιν μὴ ἐμφανισεῖς σου θέλεις δικασθῆ ἑρήμην.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱεροσολήμ φηξ' Νοεμβρίου α/ιδ'.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀριθμ. Πρωτ. 1114.

Πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην
Θεόφιλον Χαρίτσον,
Μέλος τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος,
ἱερὰν Μονὴν Βροντιανῆς, Σάμου.

Καλεῖσαι, ὅπως ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς πα-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Πατρών

Έχοντας υπ' όψει τὰ άρθρα 46, 47, καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200 /1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) τοῦ Ἱ. ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Σκιαδᾶ καὶ 2) τοῦ Ἱ. ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πατρῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρῦξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἔγγραφων των.

Ἐν Πατραις τῇ 14ῃ Δεκεμβρίου 1960

† Ὁ Πατρῶν Κωνσταντῖνος

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Καμεντάνων τακτικοῦ Ἐφημερίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ άρθρου 4 τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Αἴγιον τῇ 22 Δεκεμβρίου 1960

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος

Ίερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Έχοντας υπ' όψει τὰ άρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200 /1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων 1) Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Μεσολογγίου, 2) Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀγρινίου, 3) Ἁγίου Νικολάου Ἄνω Βλοχοῦ Τριχωνίδος καὶ 4) Ἁγίου Κωνσταντίνου Μαλατέικων Βάλτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης προκηρῦξεως ἐν τῷ δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 23 Δεκεμβρίου 1960

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Ἱερόθεος

Ίερά Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Έχοντας υπ' όψει τὸ άρθρ. 63 τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη ὑπὸ

ρουσίης ἐμφανισθῆς ἐνώπιον τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Πατρὸς καὶ Πατριάρχου κ.κ. Βενεδικτοῦ καὶ τῆς περὶ Αὐτῶν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῆς Ἱερᾶς σου Μετανοίας.

Εἰς περίπτωσιν μὴ ἐφανίσσεώς σου θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ ἡμερῆς Νοεμβρίου α/ιδ'.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΙΕΡΕΥΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Ἡ Ὁρθόδοξος ἐκκλησία τοῦ Μοντεβιδέου (Πρωτευούσης τῆς Οὐραγουάης—Νότιος Ἀμερική) ζητεῖ κατάλληλον ἱερέα διὰ τὴν ἐκεῖ Ἑλληνικὴν Παροικίαν, κατὰ προτίμησιν ἔγγαμον ἀνευ τέκνων.

Πληροφορία καὶ λεπτομέρεια δίδονται εἰς τὴν Ὀλυμπιακὴν ἀεροπορίαν, ὁδὸς Ὁθωνος 6, α' ὄροφος (Γραφεῖα Διευθύνσεως τηλ/νον 30.373)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ἘΚΚΛΗΣΙΑΝ,

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10ῃ Δεκεμβρίου 1960

Κύριε Διευθυντά,

Εἰς ὅσα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» περὶ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, παρακαλῶ, νὰ προστεθοῦν χάριν τῶν ἐρευνητῶν τοῦ βίου τῶν ἁγίων καὶ τὰ ἑξῆς:

1) Ἡ ἀξιοσπούδαστος πραγματεία τοῦ P. Van Den Ven, ὑπὸ τὸν τίτλον «La légende de S. Spyridon évêque de Trimithonte» (Louvain 1953).

2) Ἡ κριτικὴ μελέτη τοῦ Gérard Garitte, ὑπὸ τὸν τίτλον «L'édition des vies de saint Spyridon par M. Van Den Ven», δημοσιευθεῖσα ἐν Revue d'Histoire ecclésiastique, 50, (1955) σελ. 125-140 καὶ ἀνάτυπον. Καὶ

3) ἡ περὶ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος βιβλιογραφία ὑπὸ τοῦ F. Halkin, ἐν Bibliotheca Hagiographica Graeca, τ. 2. Bryxelles 1957^a, σελ. 246 ἑξ.

Ὡς πρὸς τὸ ἔτος δὲ τοῦ θανάτου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἤδη πολὺ πρὶν ἀπὸ ὅσα ἀναφέρονται ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας», ἐσημειώθησαν τὰ δέοντα ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ (τ. ΚΔ', 1947 σελ. 376), ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὁσίας τελευτῆς τοῦ Ἁγίου.

Μετὰ πάσης τιμῆς

Σοφοκλῆς Γ. Δημητρακόπουλος, τ. Θ.

τοῦ Ν.Δ. 979/42 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως καταλάβωσι τὴν θέσιν τακτικοῦ διακόνου ἐν τῷ ἐνοριακῷ Ναῷ Γενεσίου Θεοτόκου Γαργαλιάνων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίης ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 23 Δεκεμβρίου 1960

Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΟΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐόρτια Γράμματα.

Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως.

Μήνυμα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἐτει 1961.

Ἡ εἰς Ἀθήνας ἔλευσις τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου.

Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελῆς Αἰμιλιανοῦ, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Μεταναστευτικὸν πρόβλημα.

Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ Χρυσόστομου, Τὸ ἔλαιον ἐξ ἐπόψεως τελετουργικῆς (Συνέχεια).

Ἰωάννου Χρ. Κωνσταντινίδου, Ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν 35ετίαν 1923—1957.

Παρατηρήσεων Στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Προκηρῦξεις ἐκλογῆς ἱερέων.